

ماهیت اهداف حسابداری مالی

هدف، آن چیزی است که برای رسیدن به آن کوشش به عمل می‌آید، یک مقصد یا غایت، یک آرمان است.^۱ (۱۹۷۴، FASB)

ناصر پرتوی

مدرس دانشگاه و کارشناس ارشد حسابداری

امیر پوریانسب

فعالیتی مداوم مشغول
شوند خود نیز به مثالبی
پیامدهای آن فعالیت
هستند، چه در غیر این
صورت افراد از ادامه‌ی
آن کار منصرف خواهند
شد. بر این اساس،
تبیین کارکردی تلویحًا
حاکمی از آن است که
وحدت اهداف فردی را
می‌توان بدون کندوکاو
در انگیزش‌های افراد
بازشناخت، این کار را
به‌سادگی می‌توان با

مشاهده‌ی مجموعه‌ی پیامدهای فعالیتهای
اجتماعی انجام داد. به همین دلیل می‌توان
پیامدها را به عنوان اهداف فعالیتهای
اجتماعی در نظر گرفت. از آنجا که پیامدها
عبارت از پدیده‌های مشاهده پذیرند،
بنابراین آنها را می‌توان به‌طور عینی و
بی‌طرفانه تعیین کرد. با وجود این، ممکن
است مجموعه‌ی پیامدها به قدری عظیم باشد
که به توصیفی پیچیده و پر طول و تفصیل
بینجامد. اما شاید ارائه‌ی گزاره و بیانیه‌ای از
پیامدها بتواند تفسیری امکان‌پذیر را از
اهداف یک فعالیت اجتماعی به‌دست دهد.

اهداف مشترک

امکان دومی هم برای تفسیر اهداف یک

حسابداری مالی
فعالیتی اجتماعی یا
گروهی است. اعضای
جامعه در صورتی در
حسابداری مالی یا
دیگر فعالیتها درگیر
می‌شوند که آنان را
اهداف و آرمانهای
فردی برانگیخته باشد.
هنگامی که واژه‌های
آرمان^۲ یا هدف به افراد
یا گروههای همگون
اطلاق می‌شود معانی
آنها بدیهی و روشن

مشترک^۳، و ۳) اهداف گروه مسلط^۵. در
این نوشتار، ابتدا معنی و مضامین هر تفسیر
تبیین می‌شود و سپس ماهیت اهداف حسابداری
مالی در پرتو این تفاسیر بررسی می‌شود.

اهداف کارکردی

در معنی کارکردی هدف فعالیت
اجتماعی عبارت از وحدت اهداف فردی^۶
است. در جامعه‌شناسی براساس تبیینی
کارکردی از پدیده‌های اجتماعی فرض
می‌شود که پیامدهای یک قرارداد یا رفتار
اجتماعی را عناصر ذاتی علل همان رفتار
اجتماعی تشکیل می‌دهند.^۷

اهدافی که افراد را بر می‌انگیزد تا به

منماید و بنابراین نیازی به اثبات ندارند.
اگر تعریف هدف عبارت از چیزی است که
افراد را بر می‌انگیزد تا در جنبه‌ای از یک
فعالیت اجتماعی درگیر شوند، در این
صورت چنانچه بخواهیم "هدف" را به جای
افراد یا گروهها به خود فعالیت منتب
کنیم، چه معنایی را می‌توان برای آن قائل
شد؟ به چه تعبیری می‌توان گفت که یک
فعالیت اجتماعی دارای یک هدف است؟
پاسخ به این دو پرسش در واقع دل‌مشغولی
اصلی این نوشتار است.

نگارندگان سه تفسیر متفاوت را از معنی
اهداف یک فعالیت اجتماعی به‌دست
می‌دهند: ۱) اهداف کارکردی^۳، ۲) اهداف

ممکن است افشاری اثر عملیات بنگاه بر کیفیت محیط زیست را به عنوان یکی از اهداف قانونی صورتهای مالی تلقی کند، حال آن که یک سهامدار شاید براین برآورد باشد که اعمال حسابداری مالی به هیچ وجه از کیفیت محیط زیست تاثیر نمی‌پذیرد. برای آن که پیامدی در این مجموعه قرار گیرد کافی است شخصی که در حسابداری مالی درگیر است آن پیامد یا استفاده از آن را به عنوان هدفی شخصی باور کند.

برای مثال، ممکن است مدیریت باور داشته باشد که روش حسابداری انبارگان (موجودی‌ها) می‌تواند به عرضه‌ی اوراق بهادر شرکت کمک کند، حال آن که ممکن است سهامداران براین عقیده باشند که یک روش حسابداری گزینه بیش از هر چیز گویای کارداری و لیاقت مدیریت است. به همین قیاس، اگر هدف سهامداران را افزایش تقاضا برای خدماتشان بدانیم آنگاه این هدف ممکن است با هدف مدیران، یعنی بیشینه ساختن ثروت خود یا سهامداران، در تعارض باشد.

اهدافی را که هیأت استانده‌های حسابداری مالی آمریکا (از این پس FASB) در بیانیه‌ی مفاهیم حسابداری مالی شماره‌ی ۱ بر شمرده است به عنوان اهداف کارکردی تلقی می‌شوند. برای مثال اولین هدفی را که FASB عرضه می‌کند عبارت است از: "گزارشگری مالی باید اطلاعاتی را به دست دهد که برای سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان کنونی و بالقوه و دیگر استفاده‌کنندگان در تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌گذاری و امدادهی عاقلانه و دیگر تصمیمات مشابه سودمند باشد. اطلاعات باید برای کسانی که شناخت معقولی (نسبی) از فعالیتهای تجاری و اقتصادی دارند و می‌خواهند اطلاعات را با کوشش معقولی مطالعه کنند قابل درک باشد."^۸

به همین قیاس می‌توان درباره‌ی "هدف کلی" هیات تدوین استانداردهای حسابداری ایران (از این پس هیات) قضاوت کرد، زیرا این هدف عمدتاً برگرفته از هدف FASB است. هیات در "مبانی

یک به دلیلی گزارش‌های حسابداری را می‌خوانند، و (۵) دانشگاهیان از حسابداری برای آموزش دانشجویان حسابداری استفاده می‌کنند. انگیزش‌ها یا اهداف شخصی هر گروه باعث می‌شود تا آنها در حسابداری مالی درگیر شوند. با توجه به سه تفسیری که از اهداف یک فعالیت اجتماعی مطرح گردید، چه معنایی را می‌توان برای اهداف حسابداری مالی قائل شد؟

تفسیر کارکردی از اهداف حسابداری

از آنجاکه تفسیر کارکردی از اهداف حسابداری در برگیرنده‌ی همه‌ی پیامدهای حسابداری است، بنابراین اهداف زیر بیانگر نمونه‌ی اهدافی است که در خور این تفسیرند:

(۱) افزایش استخدام حسابداران، حسابرسان

و مدرسان حسابداری؛

(۲) کمک به شرکتها برای عرضه‌ی اوراق بهادرشان به بستانکاران و سرمایه‌گذاران؛

(۳) کمک به گروهها و خواست مکانیسمی (سازوکاری) اراده و خواست

برای نظارت بر عملکرد مدیریت؛

(۴) بیشینه سازی ثروت مالکان کنونی شرکتها؛

(۵) کمینه‌سازی فشارهای مالیاتی بر درآمد شرکت؛

(۶) کمک به کنترل تورم؛

(۷) افشاری اثر عملیات بنگاه بر کیفیت محیط زیست؛

(۸) کمک به مدیریت برای اجتناب از تملک خصمانه؛

(۹) ثبت، طبقه‌بندی و گزارش داده‌های مربوط به معاملات تجاری بنگاه را به صورت سیستماتیک.

هر یک از اهداف یاد شده بالا را یک یا

چند مجموعه از افراد، که در حسابداری درگیرند به عنوان اهداف منطقی و مشروع خود می‌پنداشند. توجه کنید که چنانچه

بخواهیم توصیفی کامل از پیامدهای حسابداری به دست دهیم نه تنها باید همه‌ی

"امور واقع" را در برگیرد بلکه باید شامل

چیزهایی باشد که افراد خاص آنها را

به عنوان "وهم" و خیال می‌پنداشند. برای

مثال دولت، به ویژه سازمان محیط زیست،

فعالیت اجتماعی وجود دارد و آن تعریف فصل مشترک اهداف فردی است. فصل مشترک اهداف فردی زیرمجموعه‌ای از اهداف است که به عنوان اهداف فعالیت اجتماعی در بین همه‌ی افراد مشترک‌اند. بنابر تعریف، می‌توان گفت که به لحاظ عددی تعداد اهداف مشترک از اهداف کارکردی کوچکتر یا با آن مساوی است. چنانچه مجموعه‌ای یکسان از اهداف بتواند همه‌ی افراد را برانگیزد، آنگاه تعداد اهداف مشترک با اهداف کارکردی برابر است، اما چنانچه هر فرد را اهدافی متفاوت برانگیزد، آنگاه فصل مشترک آنها مجموعه‌ی تهی است و درنتیجه هیچ هدف مشترکی وجود ندارد.

اهداف گروه مسلط

سومین تفسیر از اهداف یک فعالیت اجتماعی عبارت از اهداف افراد یا افرادی از جامعه است که قادرند با استفاده از هر مکانیسمی (سازوکاری) اراده و خواست خود را به افراد دیگر، که به نوعی در همان فعالیت درگیرند، تحمیل کنند. در حضور گروه مسلط، اهداف افرادی که به گروه راه نیافرته‌اند تامربوط است، و اهداف گروه مسلط به اهداف فعالیت اجتماعی تبدیل می‌شود. یقیناً چنانچه گروه مسلط از قدرت کافی برای تحمیل اراده‌ی خود بر جامعه برخوردار نباشد از این تفسیر نمی‌توان استفاده کرد.

حسابداری به عنوان یک فعالیت اجتماعی حسابداری فعالیتی اجتماعی است که هر یک از گروهها به نوعی در آن درگیر می‌شود: (۱) مدیران شرکتها به این دلیل در حسابداری درگیر می‌شوند که فعالیتهای آنها را سیستم حسابداری ثبت می‌کند، (۲) حسابداران شرکتها از حسابداری برای گردآوری داده‌ها و تنظیم گزارشها بهره می‌گیرند، (۳) حسابرسان به مدد آن به بررسی درجه‌ی انصاف گزارش‌های حسابداری می‌پردازنند و براین اساس آنها را گواهی می‌کنند، (۴) دستگاههای دولتی (برون سازمانی) و کارگزاران خصوصی، سرمایه‌گذاران، کارکنان، مشتریان و غیره هر

سطح بالاتری از تجربید حرکت کنیم، یعنی از سطح پاره‌های اطلاعاتی به سطح اصول یا از آنجا به سطح اهداف تغییر موضع دهیم، آنگاه فصل مشترک سه مجموعه کوچکتر خواهد شد. در هر یک از سه سطح تجربید ممکن است نمودارهای ون به صورتی نمایان شود که در پیکره‌ی ۱ آمده است.

مانمی‌دانیم که اگر از سطح اقلام اطلاعاتی به اصول و از آنجا به اهداف تغییر موضع دهیم، و بر عکس، آیا فصل مشترک مجموعه‌ها بسته‌تر یا فراخ‌تر خواهد شد. عموماً توافق بر سر اصول و اهداف در صورتی آسان‌تر به دست خواهد آمد که گزاره‌ها یا بیانیه‌ی آنها به قدری سریسته و ناروشن باشد که گروههای ذی نفع گوناگون بتوانند برآن اساس تفسیرهای خود را اقتباس کنند. با این که دو پهلوی و ناروشنی اهداف برای دست یافتن به توافق او لیه ضرورت دارد، اما باعث خواهد شد تا از میزان سودمندی گزاره‌ها یا بیانیه‌ی اهداف در استاندۀ گذاری حسابداری کاسته شود. قبل‌اً این قضیه را با گزاره‌ها یا بیانیه‌ی از اهداف به اثبات رسانیدم. دو پهلوی و ناروشنی گزاره‌ها یا بیانیه‌ی اهداف با سطح کلیت یا همگانیت توافق حاصله سازگاری دارد. این امر به هر گروه ذی نفع امکان می‌دهد تا بتواند برای حفظ منافع خود به هنگام تدوین استاندۀ‌ها و قواعد واقعی حسابداری مانور بدهد.

با وجود این برخی شواهد تجربی وجود دارد که نشان می‌دهد اهداف حسابداری از ماهیتی غیرهمپوش برخوردارند. در سال ۱۹۷۶، زمانی که FASB با تکیه بر گزارش اهداف تروبلاد در حال بررسی نحوه‌ی درگیری مردم در جنبه‌های گوناگون حسابداری بود، بسیار شگفت‌زده شد که فهمید تنها ۳۷ درصد از پاسخ‌دهندگان معتقد بودند که اطلاعات سودمند برای تصمیم‌گیری‌های اقتصادی یکی از اهداف حسابداری مالی است.^{۱۲}

مانیز از حیرت FASB متحیریم. چرا باید باور کرد که تمام گروههای ذی نفع قبول دارند که انگیزش آنها برای درگیری در فرایند

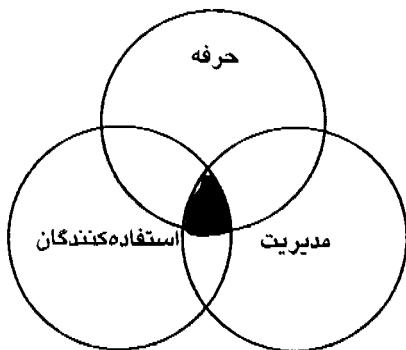
مانع از درنظر گرفتن این امکان می‌شود که FASB کوشیده است تا گزاره‌ای از وحدت اهداف فردی به دست دهد به طوری که اهداف همه‌ی اشخاص درگیر در حسابداری مالی را در برگیرد.

نظري حسابداري و گزارشگري مالي در ايران" می‌نويسد: "هدف کلي گزارشگري مالي فراهم آوردن اطلاعاتي است که آثار مالي معاملات، عمليات و رويدادهای مالي موثر بر وضعیت مالي و نتایج عملیات يك واحد انتفاعی را بيان و از اين طریق سرمایه‌گذاران، اعطائکنندگان تسهیلات مالي و سایر استفاده‌کنندگان برونو سازمانی را در قضایات و تصمیم‌گیری نسبت به امور يك واحد انتفاعی ياري دهد".^۹

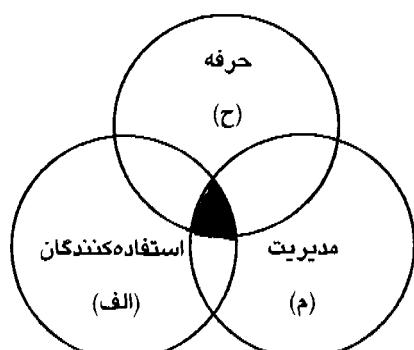
در ادامه‌ی این بخش فقط درباره‌ی گفته‌ی اول (هدف اول FASB) بحث می‌شود. چنانچه فعل التزامي "باید" را از هر دو جمله‌ی گفته‌ی FASB حذف کنیم، آنگاه این هدف به گزاره‌ای ساده و توصیفی تبدیل می‌شود که هم به لحاظ تجربی اثبات پذیر است و هم پیامد آن به عنوان پیامد حسابداری از پذیرفتگی گسترده برخوردار است. به راستی حسابداری مالی هم اطلاعات سودمند را در دسترس سرمایه‌گذاران و بستانکاران قرار می‌دهد، و هم برای کسانی که می‌خواهند گزارشها را با پشتکار و کوشش معقولانه (نسبی) مطالعه کنند قابل درک است. اما اگر اهداف صرفاً توصیفی باشند دیگر نمی‌توان از آنها به عنوان آرمان‌های هنجاری برای راهنمایی در عرصه‌ی سیاست‌گذاری حسابداری استفاده کرد. با این همه، اگر اهداف کارکردي منطقاً کامل و همه‌گير باشند، آنگاه به مدد آنها می‌توان نقشی را که حسابداری مالی در جامعه ایفا می‌کند بهتر شناخت.

مع الوصف دلیلی وجود دارد که براساس آن می‌توان باور کرد که FASB قصد نداشته است تا اهداف خود را به عنوان اهدافی کارکردي عرضه کند. نخست این که گزاره‌ی هدف کامل و همه‌گير نیست و تنها روی چند امر واقعی و چند نظریه‌ی اثبات نشده در خصوص پیامدهای حسابداری مالی متتمرکز است، و به هیچ وجه نمی‌کوشد، انگیزش‌هایی را بازگوید که در آن سوی عرضه‌ی خدمات حسابداری مالی قرار دارد و دیگر این که لحن هنجاری گزاره‌ی هدف

پیکره‌ی ۱- اطلاعات حسابداری، اصول و اهداف ترجیحی گروه‌های گوناگون

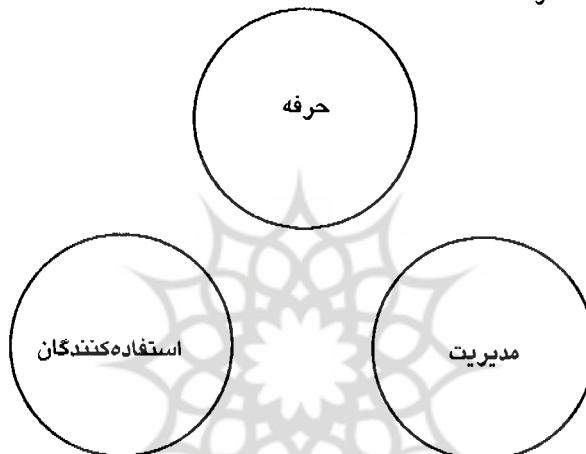

(ب) مجموعه‌های اصول حسابداری

(الف) مجموعه‌های اطلاعات در

صورتهای مالی

(ج) مجموعه‌های اهداف

گزارش گروه مطالعاتی تروبلاد بر مفهوم تقدم استفاده‌کنندگان در صورتهای مالی تأکید کنیم. این مفهوم در واقع رویکرد گروه مسلط را برای تعریف هدف یک فعالیت اجتماعی بازنمایی می‌کند.

کار گروه (کمیته‌ی) تدوین استانداردهای حسابداری سازمان حسابرسی ایران نیز در "مفهوم نظری گزارشگری مالی" به وجهی دیگر به این رویکرد پرداخته است:

"... هدف صورتهای مالی عبارت از ارائه اطلاعاتی تلخیص و طبقه‌بندی شده درباره وضعیت مالی، عملکرد مالی و انعطاف‌پذیری مالی واحد تجاری است که برای طیفی گسترده از استفاده‌کنندگان صورتهای مالی در اتخاذ ادامه در صفحه ۶۶

شرکت و استفاده‌کنندگان - اقامه کرد. در حال حاضر، داده‌هایی در دست نداریم تا براساس آنها بتوانیم تعیین کنیم که کدام اهداف، در صورت وجود، حقیقتاً در بین همه‌ی دست‌اندرکاران حسابداری مشترک است. بر همین اساس هنوز نمی‌توانیم به صراحت تعیین کنیم که آیا رویکرد اهداف مشترک می‌تواند تفسیری توجیه‌پذیر از اهداف حسابداری باشد یا خیر.

تفسیر گروه مسلط از اهداف حسابداری FASB
 برخلاف گروه مطالعاتی تروبلاد صریحاً نگفته است که به چه نحو زیرمجموعه‌های اهدافش را از بین مجموعه‌ی بسیار بزرگتر اهداف بالقوه برگزیده است. اما می‌توانیم به تأسی از

گزارشگری مالی صرفاً تامین اطلاعات سودمند برای تصمیم‌گیری است؟ برای مثال، اگر حسابرسان مانند هر کس دیگری در صدد برآیند تا ثروت خود را از طریق مشارکت در فرایند حسابداری بیشینه سازند ما نباید شگفت زده شویم. چنانچه تامین اطلاعات سودمند برای تصمیم‌گیری‌های اقتصادی باعث شود تا بیش از پیش ریسک دعاوی قانونی به حسابرسان تحمیل شود و از طرفی متناسب با آن حقوق و دستمزدان بالا نرود، آنگاه حسابرسان تأمین اطلاعات فایده‌مند برای تصمیم‌گیری‌های اقتصادی را به عنوان هدف خود از فرایند حسابداری مالی در نظر نخواهند گرفت. به همین قیاس می‌توان ۲۸ برهان‌هایی را در خصوص دو طرف دیگر -

تجدید ارزیابی داراییها، نگاهی دیگر

نگارنده در این خصوص دیدی معتقدانه دارد و در حقیقت آن را لازم که هیچ حتی مناسب نیز تلقی نمی‌کند و البته دلایلی هم بر ادعای خود ارائه می‌کند.

مجید میراسکندری

بود که فقط زمین و ساختمان بانکها را تجدید ارزیابی کنند. ضمن اینکه داراییهای مهم در شرکتهاش تولیدی، ماشین‌آلات آنهاست که اولاً مشمول استهلاک قطعی و واقعی است ثانیاً به دلیل تغییر فناوری ممکن است حتی قبل از اینکه مستهلك شوند، بسی استفاده و منسخ شوند و تازه عمر مفیدشان معمولاً^۸ ۱۰ سال است که با این اوصاف معمولاً به تجدید ارزیابی نمی‌رسند.

امکان مقایسه شرکتها می‌گویند با تجدید ارزیابی یکباره تمام شرکتها، آنها را با هم قابل مقایسه می‌کنیم، سوال این است که این مقایسه به چه درد می‌خورد؟ اتفاقاً هم‌اکنون که این ترازنامه‌ها واقعی هستند بیشتر با هم قابل مقایسه‌اند. اکنون از ترازنامه شرکتها به راحتی می‌توان فهمید، داراییها چند تمام شده‌اند و چقدر مستهلك شده‌اند، کارخانه‌های نو هستند یا کهنه و کارایی‌شان در چه حدی است، که در صورت تجدید

معمولی خیلی روی آن اصرار نمی‌شود. در همان زمان هم می‌شد به‌سادگی آنرا رد کرد چرا که در شرایط تورمی می‌توان صورتهای مالی تورمی تهیه کرد که در حقیقت اثر تورم را نشان می‌دهد و ترازنامه‌ها خواناً می‌شود.

ضمناً تورم در دارایی تمام شرکتهای تولیدی صرف‌نظر از ماهیت آنها تقریباً به‌طور یکسان تأثیر می‌گذارد. می‌ماند مؤسستی مثل بانکها که به دلیل استهلاک زمین و مهم بودن قدر مطلق رقم زمین در ترازنامه‌های آنها و همچنین افزایش قیمت فوق العاده زمین از همان سالها تا حال حاضر وضع دیگری دارند که جداگانه قابل بحث است و اتفاقاً در تجدید ارزیابی بانکها، توصیه سازمان حسابرسی نیز این

مدتی است دوباره بحث تجدید ارزیابی داراییها مطرح شده است. برخی تجدید ارزیابی را مناسب و برخی دیگر لازم به حساب می‌آورند. نگارنده در این خصوص دیدی معتقدانه دارد و در حقیقت آن را لازم که هیچ حتی مناسب نیز تلقی نمی‌کند و البته دلایلی هم بر ادعای خود ارائه می‌کند، تا چه قبول افتاد و چه در نظر آید.

چند دلیل توسط مدعیان لزوم یا تناسب تجدید ارزیابی داراییها عنوان می‌شود که عمدۀ ترین آنها عبارتند از:

۱- تورم چند سال گذشته؛

۲- مقایسه‌نایابی شرکتهاي داخل یک صنعت و صنایع مختلف در اقتصاد؛

۳- تکنیکی برای خروج از ماده ۱۴۱ قانون تجارت.

تورم

این دلیل البته در سالهای ۶۸ تا ۷۴ بیشتر مطرح می‌شد چرا که در آن سالها، تورم فوق العاده‌ای بر اقتصاد ایران حاکم شده بود، اما در حال حاضر به دلیل تورم

هیئت مدیره مکلف است بلافاصله مجمع عمومی فوق العاده صاحبان سهام را دعوت نماید تا موضوع انحلال یا بقای شرکت موردنور و رأی واقع شود. هرگاه مجمع مذبور رأی به انحلال شرکت ندهد باید در همان جلسه و با رعایت ماده (۶) این قانون سرمایه شرکت را به مبلغ سرمایه موجود کاهش دهد.

چند نکته در این ماده قانونی وجود دارد که باید پیشتر شکافته شود:

۱- زیان وارده چیست؟ آیا "زیان وارده" همان زیان ابانته دفتری است؟

۲- سرمایه شرکت کدام است؟ آیا سرمایه ثبت شده و پرداخت شده به قیمت اسمی موردنظر است؟

۳- نحوه اجرای عملی ماده ۱۴۱ چگونه است؟ اولاً، اصطلاح "زیان وارده" در قانون تجارت و قانون مدنی مشخصاً تعریف نشده است. در ماده ۱۳۳ از زیان به عنوان "اعم از ورود خسارت یا تفویت منتفعت" یاد شده و در ماده ۲۴۰ از متنافع موهم صحبت شده است.

در قانون مدنی نیز طی ماده ۵۷۸ "مرتفع شدن یا انحلال شرکت به دو طریق تقسیم و تلف شدن تمام مال شرکت" و در ماده ۵۹۳ از عبارت "قصاص فاحش قیمت به مقداری که قابل مسامحه نباشد" یاد گردیده است.

بنابراین به دلیل تعریف نشدن "زیان وارده"، نباید و حداقل نمی‌توان زیان وارده را دقیقاً همان "زیان ابانته" دفتری نامید.

ثانیاً، نصف سرمایه شرکت و به تبع آن تمام سرمایه شرکت را چگونه محاسبه می‌کنیم؟ اگر سرمایه شرکت را تصویر آیینه‌ای از داراییهای آن بدانیم و دارایی شرکت (مثل سرفصلی یا زمین در شرایط تورمی) بسیار فراتر از مبالغ دفتری باشد. آیا سرمایه واقعی شرکت همان سرمایه ثبت شده و پرداخت شده تاریخی است؟

تصویر نمی‌رود که این دو دقیقاً مساوی باشند، اگر این طور بود قیمت سهام همه

تجددی ارزیابی صورت گرفته باشد. این بار نیز بحث این است که اندوخته تجدید ارزیابی مشمول مالیات ۱۰ درصد باشد که به رغم پسند خیلی‌ها در این مورد، باستی اذعان کرد این مالیات (هر چقدر هم که کم به نظر برسد) بسیار زیاد است. چراکه با تجدید ارزیابی، اتفاقی در شرکت نمی‌افتد و سودی حاصل نمی‌شود که مالیات آن از منابع شرکت خارج شود و این هم باری است اضافه که بر دوش کارخانه‌های عمده‌ای لنگان کشور گذاشته می‌شود. با تجدید ارزیابی، قیمت داراییها را اضافه می‌کنیم و از سوی دیگر اندوخته حاصل از تجدید ارزیابی به حقوق صاحبان سهام اضافه می‌شود که قابل تقسیم هم نیست، پس نباید مشمول مالیات باشد. بدیهی است که در صورت تبدیل اندوخته به سرمایه (که در مورد بانکها اتفاق افتاد) نیز عملاً تقسیم سود صورت نمی‌گیرد، بلکه با همان داراییها، تعداد سهام اضافه می‌شود و طبعاً قیمت سهام در بازار کاهش می‌یابد، چراکه این افزایش ارزش احتمالی داراییها قبل از تجدید ارزیابی نیز در قیمت سهام کارخانه‌ها مستتر بوده است.

خروج از مشمول ماده ۱۴۱

از دلایل یاد شده به سرعت گذشتیم تا به دلیل اصلی بررسیم. خروج از مشمول ماده ۱۴۱ قانون تجارت برای شرکتها یکی که در سابق یا حتی در حال حاضر زیان ده هستند و مالکان آنها (عمدتاً سازمانهای دولتی) می‌خواهند آنرا بیارایند تا برای فروش آماده کنند، مصدق دارد و چون این شرکتها به سرعت نمی‌توانند از محل سودهای جاری خود، زیانهای سنواتی را پوشانند (یا اصولاً هنوز سودآور نشده‌اند)، تجدید ارزیابی داراییها، نقل محال این چنین شده است. بد نیست یکبار دیگر متن این ماده قانونی را مرور کنیم:

"ماده ۱۴۱- اگر بر اثر زیانهای وارده، حداقل نصف سرمایه شرکت از میان بود،

ارزیابی، تمام این مسائل گم می‌شود. در حال حاضر مثلاً کارخانه سیمان بسیار سودآوری را می‌توانید پیدا کنید که به دلیل کهنه‌گی ماشین‌آلات، وضعیت بسیار شکننده‌ای دارد (هر آیینه قسمتی از ماشین‌آلات کهنه‌اش بشکند، به علت گرانی هزینه تعمیرات، تعطیل می‌شود) و کارخانه سیمان جدیدی را می‌توانید پیدا کنید که به دلیل استهلاک زیاد، ممکنست حتی به اندازه لازم هم سود نداشته باشد. تمام این مسائل با تجزیه و تحلیل صورتهای مالی تاریخی است که به راحتی دیده می‌شود ولی اگر کارخانه قدیمی را تجدید ارزیابی کنیم، تمام نسبتها بهم می‌ریزد، بهای تمام شده و کهنه‌گی آن گم می‌شود و مقایسه آن با سایر کارخانه‌ها گمراه کننده‌تر خواهد شد.

اصلًاً چه لزومی دارد که شرکتها را با هم مقایسه کنیم. هر کارخانه‌ای تاریخچه، فناوری، اهداف، پرسنل و منطقه جغرافیایی مخصوص به خود را دارد که در تجزیه و تحلیل آن مؤثر است و فقط ترازنامه‌ها نیست که باید با هم مقایسه شوند، که اگر منظور آن باشد، با تجدید ارزیابی این خاصیت را هم از دست می‌دهند.

از لحاظ حسابداری نیز می‌دانیم که اصالت با بهای تمام شده است و استاندارد بین‌المللی شماره ۱۶ (اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات) اهدافی را در نبال می‌کند که دقیقاً با وضعیت کارخانه‌های ما قابل تطبیق نیستند و پیاده کردن آن مستلزم فراهم آوردن شرایطی است که برای ما خیلی هم آسان نیست که هیچ بسیار هزینه‌بر هم هست (تجددی ارزیابی مرتب و کسب نظر کارشناسانی که خیلی گران‌اند). بحث مالیات نیز بسیار مهم است. در اصلاحیه قانون مالیاتها که مقرر داشت طی برنامه اول توسعه، شرکتها می‌توانند بدون پرداخت مالیات، تا حد زیانهای سنواتی، تجدید ارزیابی کنند، عملاً دیدم که مسئله طوری مطرح شد (با پنج، شش مورد "اگر" و "مگر") که تصور نمی‌رود حتی یک مورد

ارزیابی داراییها، ساختار ظاهری آنها را درست کرد، حتماً می‌توان با سودآورتر کردن آنها، ظرف چند سال زیانهای ایناشته آنها را با سود واقعی مستهلك کرد.

(۳) گروههای تحقیق را مأمور کنید تا با کمک حسابرسان، واقعیت ترازنامه‌های روز شرکتها را تهیه کنند و با بورس تهران وارد مذاکره شوند تا بورس را قانع کنند که شرط عدم شمول ماده (۱۴۱) را از مقررات خود حذف کند.

(۴) در عین حال اقدامات لازم را برای طرح و تصویب اصلاحیه قانون مالیاتها به عمل آورید. به طوری که طی آن، برای تجدید ارزیابی داراییها، مالیات مطرح نباشد.

(۵) با قبول اینکه به هر حال ممکن است شرکتها بسیار کمی وجود داشته باشند که تجدید ارزیابی داراییها یاشان، تنها راه بروونرفت از بن‌بست مشکلات مربوط به فروش آنها باشد، کار تخصصی و تحقیقی برای تجدید ارزیابی آنها را ادامه دهید، البته امیدوارم هیچگاه مجبور نشوید آنرا عملی سازیزد.

به نظر می‌رسد، ترفند تجدید ارزیابی داراییها بهدرد بخش خصوصی کشورهای غربی می‌خورد. بازار سرمایه ما خیلی بزرگ نیست، نگذاریم این بازار تازه‌پا دستخوش اقدامات حساب نشده قرار گیرد. بهتر است زیانهای سنواتی از محل سود جاری و آتنی مستهلك گردد، تا هم فروشند سهم خیالش راحت باشد و هم خریدار سهم با احتمال بیشتری سود ببرد. با تجدید ارزیابی داراییها ترازنامه درست می‌شود ولی سود و زیان را چه خواهید کرد؟

کتابشناسی

۱. قانون تجارت
۲. قانون مدنی
۳. قانون مالیاتی مسقیم
۴. لایحه اصلاح قانون مالیات
۵. استاندارد بین‌المللی شماره ۱۶، نشریه شماره ۳۰، سازمان حسابرسی
۶. مقاله معتبر آقای پرویز افتخار جواهری در مجله حسابدار شماره ۱۸ صفحات ۳۷ تا ۴۳

شرکتها همان قیمت اسمی مندرج روی اوراق سهام بود و حداکثر اگر شرکت اندوخته یا سود تقسیم نشده هم داشت، قیمت سهام برابر بود با جمع حقوق صاحبان سهام تقسیم بر تعداد سهام، آیا در عالم واقع این طرز محاسبه قیمت مصدقی دارد؟

ثالثاً- این طور که از ماده ۱۴۱ قانون تجارت مستفاد می‌گردد، روش اجرائی احتمالاً این است که اطلاعات مربوط در اجرای مواد ۱۴۱ و ۱۹۰ قانون باید پس از تهییه از سوی هیئت مدیره در اختیار بازرس قرار گیرد تا بر اساس ماده ۱۹۱ بازرس نظر شرکتها یی هستند که حدود ۱۰ سال است به لحاظ شمول ماده ۱۴۱ تداوم فعالیت آنها زیر سوال بوده و حسابرس از اظهارنظر راجع به صورتهای مالی آن خودداری کرده است ولی عملاً خود به چشم دیده که فعالیت شرکت سال به سال بهتر و سودآورتر شده و تاکنون یعنی در همان سالهایی که تداوم فعالیتش از نظر حسابرس محرز نبوده، مقادیر زیادی از زیانهای سنواتی خود را نیز مستهلك کرده است و تنها مسئله‌ای که برای این شرکتها مطرح نبوده همان قطع تولید و اخراج کارگران و انحلال و تصفیه بوده است.

حال می‌خواهیم دید "بدینانه حسابرسی" را به کناری بگذارم. فرض کنیم بازرس فرق العاده کارشناسی و حسابرسی و هزینه فرق العاده کارشناسی و حسابرسی و بازرسی را پرداختیم، مراحل دشوار قانونی را هم گذراندیم، اصول بنیادی حسابداری را هم زیر پا گذاشتیم، وزارت دارایی هم به دیده اغماض به قضیه نگاه کرد و اصلاً مالیاتی هم پرداخت نکردیم. خوب چه هنری به خرج داده‌ایم؟ شرکتی را بزک کرده و سرمایه‌گذاران نااگاهی را هم پیدا کردیم و سهام مربوط را به آنها فروختیم، نگرانی مردم و مسئولان را چه خواهیم کرد؟ مگر شرکت سودآور کم در سر نداریم که به خیل سرمایه‌گذاران مشتاق بفروشیم؟

پیشنهادها

- (۱) فعلًا فقط شرکتها سودآور و به اصطلاح خوب را به مردم واگذار کنید.
- (۲) شرکتها دیگر را با تقویت مدیریت سودآورتر کنید، اگر شرکتها آنقدر اندوخته مخفی داشته باشند که بتوان با تجدید

نقش مدیران مالی در باشگاههای فوتبال

این متن علاوه بر تاکیدی که بر نقش مدیران مالی در باشگاههای فوتبال دارد، حاوی نکاتی از محیط تجاری فوتبال کشور انگلستان و نمونه‌ای از صورت درآمد و هزینه یک باشگاه فوتبال است که می‌تواند مورد توجه علاقه‌مندان ایرانی قرار گیرد.

By Cathy Hayward

ترجمه سعید جمشیدی فرد
کارشناس مالی و حقوقی

مقدمه‌ی مترجم

دیگر کسی فوتبال را تنها به عنوان ورزش و بازی نگاه نمی‌کند. دامنه گسترده مالی و تاثیر آن بر دیگر فعالیتهای اقتصادی جذابیت فوتبال را به عنوان تجارتی بزرگ مورد توجه قرار داده است. هیجان در پُ بعد ورزشی فوتبال

باشگاههای خارجی، ادعاهای برخی بازیکنان به تضییع حقوق و منافع خود از سوی باشگاهها، دعوا بر سر مالکیت باشگاهها و مشهود شدن ضعف مقررات حاکم، نشانه‌هایی از اوج گرفتن هیجان‌های ناشی از بعد تجاری فوتبال و لزوم سازماندهی متناسب فوتبال کشور از ابعاد

مالی و حقوقی و ضرورت حضور کارشناسان این امور بهویژه مدیران مالی در باشگاهها است. محصول تجدید ساختار و سازماندهی مجدد شامل بروز ظرفیتهای بالقوه فنی و تجاری، شفافیت روابط اشخاص ذینفع و مرتبط، اطلاع‌رسانی ضوابط و مقررات داخلی و خارجی برای جلوگیری از تضییع حقوق اشخاص، ارزیابی مناسب و منصفانه از عملکرد و تصمیم‌گیری به موقع خواهد بود. تاسیس

برانگیزی هدایت جریان‌های مالی ناشی از بعد تجاری در باشگاههای فوتبال از اهمیت خاصی برخوردار است. بودجه‌بندی، تامین مالی، ارزیابی طرحها، پروژه‌ها و سرمایه‌گذاریها، کنترل و نظارت بر عملیات مالی و طرح‌ریزی راهبردی از جمله وظایف اصلی مدیران مالی است که موقیتهای باشگاههای فوتبال با ایفای صحیح این وظایف مرتبط است. طرح اختلافات بین باشگاههای داخل کشور با عرضه کنندگان کالا و محصولات و ... را جذب خود می‌کند. در چنین محیط پرگردش و گسترده و در عین حال حساسیت

پاداش مالی قابل توجهی را انتظار داشته باشد. سجویک توضیح می‌دهد که ما نمی‌توانیم برای مواردی مانند راه یافتن به رقابت‌های اروپایی، برنامه‌ریزی کنیم. از این رو ما برای بدترین حالت ممکن بودجه‌بندی می‌کنیم. بدترین حالت می‌تواند رده هجدتم در رقابت‌های لیگ برتر باشد. (جایی که اثرات مالی وجودی که SKY TV به شما می‌پردازد خاتمه می‌یابد و عایدات کمتری از فروش بلیت برای بازیهای بعدی دریافت می‌شود و اندازه باشگاه بر حضور و توجه نسبت به آن تاثیر می‌گذارد). ما همیشه بهتر از بدترین حالت هستیم، ولی تنها راهی که شما را می‌تواند هدایت کند، توجه به بدترین حالت است، زیرا امکان وقوع آن وجود دارد. به‌هرحال ما مجبوریم باشگاه را مثل هر فعالیت دیگر اداره کنیم.

دیوید جانستون (David Johnston) مدیر اجرائی فوتبال در باشگاه آبردین (Aberdeen)، یکی از تیم‌های حاضر در لیگ برتر اسکاتلند، معتقد است که داشتن یک راهبرد در خرید یک فوتبالیست همانند راهبرد خرید هر کالا یا خدمت دیگر ضروری است. اگرچه یک انسان معامله می‌شود، لیکن در همان چارچوب انعقاد یک قرارداد تجاری عمل می‌کنید. با وجودی که بیشتر روابط تجاری به هزینه‌های متحمله در معامله به قیمت عرضه‌کننده بستگی دارد، لیکن باشگاه خریدار همواره می‌بایست برای کلیه هزینه‌های خرید بازیکنانش پاسخگو باشد.

ابه اسکودال (Ebbe Skovdahl) سرمربی آبردین می‌گوید اگر اشتباہی در جایه‌جایی و نقل و انتقالات بازیکنان رخ دهد، آنگاه برای باشگاه بسیار گران تمام خواهد شد. مثلاً اگر بازیکنانی باسابقه چون رایان گیگز (Ryan Giggs) یا دیوید بکهام (David Beckham) خریداری شوند چندان مخاطره‌آمیز نیست. ولی اغلب باشگاهها با این نمونه از بازیکنان روبرو نیستند.

مالی (sponsorship) و تلویزیون به اینکه آیا یازده بازیکن در مستطیل چمن خوب کار می‌کنند، بستگی دارد. در این فعالیت، سود به نصاب ۱۰۰ گل زده یا خورده در یک فصل و یا مصدومان از دور بازی خارج شده، مرتبط است. به اعتقاد جان سجویک (John Sedgwick) مدیر مالی باشگاه Tottenham Hotspur (Tottenham Hotspur)، یک باشگاه فوتبال در ظاهر محیط مالی پیچیده‌ای ندارد. به‌نظر او، محیط مالی باشگاه مثل سیستم هزینه‌یابی واحدهای تولیدی نیست و برآوردهای مالی ساده به‌نظر می‌رسد. ما می‌توانیم پیش‌بینی کنیم که در طول فصل استادیوم پر می‌شود یا دست کم ۹۸ درصد ظرفیتش را جذب می‌کند، درآمد SKY TV چقدر خواهد بود (برای هر بازی ۵۰۰,۰۰۰ پوند)، دستمزدهای فصل جاری مان چقدر است یا اینکه مبالغی را که در بدترین حالات می‌توان خرج کرد چقدر خواهد بود ولی مدیر مالی نمی‌تواند پیش‌بینی کند که بازیکنان چطور بازی خواهند کرد. من می‌توانم فعالیت تجاری را آنقدر سودآور نشان بدهم که از هر طرف بیشترین عملیات خرید و فروش، امتیاز و ضمانت حمایت مالی را برآورد کنم. اما پس از درشت توی زمین بازی است. اینکه چقدر می‌بریم یا از آدیداس (Adidas) یا هالستین (Holsten) کمک می‌گیریم در داخل زمین بازی مشخص می‌شود.

او اضافه می‌کند: آیا باشگاه به نیمه نهایی جام اتحادیه فوتبال^۱ راه خواهد یافت؟ (چنانچه در فصل گذشته راه یافت) و از فروش بلیت، خرید و فروش بازیکن و حق نمایش در تلویزیون درآمد اضافی جمع‌آوری خواهد کرد یا بیشتر هزینه‌های فصل، صرف رقابت بر سر جایه‌جایی به دسته اول می‌شود؟ کدامیک هیجان و نهایتاً درآمد بیشتری را به وجود می‌آورد؟ هر باشگاهی که موقعیتی برای حضور در رقابت‌های اروپایی به دست می‌آورد می‌تواند

شرکتهای سهامی عام و پذیره‌نویسی عمومی سهام باشگاهها می‌تواند قالب پیشنهادی مناسبی برای تنظیم روابط، حدود و اختیارات و مسئولیت اشخاص، انکا بر اطلاعات مستند و معتبر به جای توجه به شایعات باشد. در عین حال این پیشنهاد تمرينی است بر سرمايه‌گذاري هاي عمومي مبنی بر نهادهای مدنی که می‌تواند انتظار مطلوبیت و استقبال بیشتری را نسبت به طرح تاسیس شرکتهای سرمایه‌گذاری استانی در برداشته باشد. متن زیر ترجمه‌ای است از A game of two halves نوشته Cathy Hayward که در مجله CIMA ماه آگوست ۲۰۰۱ نشریه Insider حسابداران خبره مدیریت انگلستان به چاپ رسیده است. این متن علاوه بر تاکیدی که بر نقش مدیران مالی در باشگاههای فوتبال دارد، حاوی نکاتی از محیط تجاری فوتبال کشور انگلستان و نمونه‌ای از صورت درآمد و هزینه یک باشگاه فوتبال است که می‌تواند مورد توجه علاقمندان ایرانی قرار گیرد.

مدیران مالی در یکی از مهمترین فعالیتهای مسحورکننده انگلستان نقشی کلیدی یافته‌اند. شایستگی آنها با اداره‌ی مذاکرات چند میلیون پوندی، معاملات تبلیغاتی و مسئولیت گردش مالی بیش از ۵۰ میلیون پوند ارتباط دارد. مسافرت‌های منظم در انگلستان و خارج از کشور، شامل سفرهای آماده‌سازی تیم به مکانهای شگفت‌انگیز و دیدنی شاید این شغل را رویایی جلوه دهد، ولی تصور کنید به موجب یک قرارداد، کالایی (بازیکنی) به ارزش ۱۰ میلیون پوند تحويل شده باشد لیکن به علت نوافض جدی یا در حال وقوع نتوان از آن بهره‌برداری نمود. در این معامله حتی اگر سعی کنید آن را بفروشید، چیزی از قیمت اولیه برای جبران بخشی از هزینه‌ها، گیرنан نخواهد آمد.

به مدیریت مالی در تجارت فوتبال خوش آمدید، جایی که درآمدهای فروش بلیت، دادوستد کالا (بازیکن)، حمایت

تصویرت درآمد و هزینه‌های پاشگاه فوتیال آبردین اسکاتلند

<u>مبلغ به پوند</u>	<u>دستمزد کارکنان و بازیکنان</u>
۵,۰۰۰,۰۰۰	تدارک خوراک و غذا
۷۵۰,۰۰۰	حضور پلیس در بازیها
۱۲۰,۰۰۰	تعمیرات و نگهداری
۲۲۰,۰۰۰	بازاریابی، تبلیغات، چاپ و نشریات
۳۰۰,۰۰۰	هزینه‌های سفر و حمل و نقل
۲۷۰,۰۰۰	توسعه جوانان
۱۵۰,۰۰۰	برق، برق و تلفن
۱۸۰,۰۰۰	سایر
<u>۴۰,۰۰۰</u>	<u>جمع</u>
<u>۷,۱۳۰,۰۰۰</u>	<u>درآمدها (دربافتیها از محل مسابقات، پخش تلویزیونی، درآمد تجاری و فروش بازیکنان)</u>
<u>۷,۱۳۰,۰۰۰</u>	

قراردادهای آتی محاسبه خواهد شد. برای مثال باشگاه آرسنال آنلکا را در تابستان ۱۹۹۹ با حق انتقال ۲۳ میلیون پوندی فروخت. در حالی که، براساس ضابطه جدید، آرسنال تنها ۵۰۰,۰۰۰ پوند برای جبران خسارت می‌توانست دریافت کند. مقررات جدید تغییرات اساسی در مدیریت مالی باشگاههای فوتبال به وجود خواهد آورد. طبق نظر دکتر جاوف پیرسون (Dr. Geoff Pearson) تحقیقات فوتبال دانشگاه لیورپول، دستمزدهای بازیکنان جهش شدیدی خواهد داشت به طوری که باشگاهها وجوهی را که قبل تحت عنوان حق انتقال صرف می‌کردنده به منظور انگیزش بازیکنان برای ماندن در باشگاه استفاده خواهند کرد. همچنین باشگاهها نیاز به توسعه و سرمایه‌گذاری از روشهای جدید برای عقد قرارداد و حفظ بازیکنان خواهند داشت. طبق نظر تحلیلگران فوتبال دیلویت و تاوج (Deloitte & Touche) دستمزد فوتبالیستها تا حالا به طور متوسط ۲۰ درصد در هر فصل افزایش داشته و هزینه

حق انتقال را به باشگاه مالک می پرداخت.
این مبلغ در مورد تیمهای صاحب نام
اروپایی می توانست چند میلیون پوند باشد.
ولی کمیسیون اروپایی^۲ ادعای کرد این
عمل نقض معاهده آمستردام در خصوص
ازادی انتخاب است. کمیسیون استدلال کرد
که تمام کارگران اروپایی حق دارند که در
صورت تمايل به تغيير کارفرمايشان، پس از
اعلام يك ضرب الاجل زمانی به کارفرما از
مشاغل خود استعفا و کناره گيري کنند. به
موجب مقررات جدید بازيکنان زير ۱۸
سال نباید منتقل شوند، برای باشگاههاي
که روی بازيکنان زير ۲۴ ساله منتقل
شده‌اي سرمایه گذاري کرده‌اند می‌بايست
جبان خسارته در نظر گرفت و حق انتقالی
برای بازيکنان بالای ۲۴ سال نمی‌بايست
وجود داشته باشد. بازيکنان مجبور خواهند
بود که حداقل زمانی را در باشگاه سپری
کنند ولی می‌توانند پس از دادن فرجه زمانی
مشخص باشگاه را ترک کنند.

حتی اگر باشگاهی بازیکنی موفق و مشهور را بخرد، تضمینی نیست که او برای باشگاه جدید خوب بازی کند. آرسنال در تابستان گذشته ۱۳ میلیون پوند روی سیلیوین ویلتورد (Silvain Wiltord) سرمایه گذاری کرد، ولی او آرسنال را در حد انتظارش نمی داند و شایع است که قصد ترک باشگاه را دارد. همچنین نیکلاس آنلکا (Nicolas Anelka) پس از آن که فصل گذشته با مبلغ ۲۰ میلیون پوند از رئال مادرید به پاری سن ژرمن انتقال یافت، بیشتر فصل را روی نیمکت گذراند. هدر رفتن پول سرمایه گذاری شده بر روی یک بازیکن باعث می شود تا ترازنامه باشگاه خراب شود. سجویک می گوید تمام پولی را که من می توانم در طی سال بطرق مختلف، از جمله حمایت مالی در طی سال به دست آورم چنانچه بازیکنی را به مبلغ ۱۰ میلیون پوند بخریم و بعداً نتوانیم به هیچ مبلغی بفروشیم از بین خواهد رفت. بازیکنان ممکن است در هر زمان مصدوم شوند و از گردونه بازیها خارج گردند و سبب باخت و از دست رفتن عایدات گردند. در انگلستان هزینه مصدقه میتها فوتbalیستها برآساس آمارنامه اتحادیه فوتbal به تنهایی ۴۰ میلیون پوند است. و طبق نظر بخش تجارت اتحادیه فوتbalیستها حرفای در هر سال حدود ۵۰ بازیکن در اثر جراحات وارد اشتغالشان خاتمه می یابد. لوک نیلیس (Luc Nilis) گلن آستون ویلا در ماه ژانویه پس از تحمل یک شکستگی در دو نقطه از پای راستش مجبور شد درست یک ماه پس از آغاز فصل از رقابتها کناره گیری کند. مقررات جدید که از ماه جولای لازم الاجرا شد مدیریت مالی باشگاههای فوتbal را بیشتر درگیر خواهد کرد. تا ماه جولای، باشگاهها با انعقاد قرارداد با بازیکنان به عنوان دارایی و اموال باشگاه آنها را از رفتن به دیگر باشگاهها طی مدت قرارداد باز می داشتند مگر اینکه خود باشگاه آنها را می فروخت. باشگاه خربیدار

بازیکنان بتوانند بدون حق انتقال باشگاه را ترک کنند، به دلیل عدم دریافت و پرداخت پول اثری در داراییهای باشگاه نمی‌گذارند. اگر تیم در نقطه حساسی در جدول قرار گرفته باشد مدیران مالی به ندرت با اخراج مواجهه می‌شوند، ولی آنها مجبورند در مسیری درست بین نیازهای شرکای احساساتی یعنی تماشاگران در یک سو و سرمایه‌گذاران در سوی دیگر قدم بگذارند، تماشاگران می‌خواهند که باشگاه پول بیشتری را نسبت به هر باشگاه دیگری صرف کند به طوریکه جوائز و عنایت‌را کسب کند، درحالی که شرکای واقعی محاطتر هستند. از نظر تماشاگران عملکرد بازیکن اصل است.

مدیران مالی فوتبال ممکن است از این جلب توجه لذت نبرند، ولی آنها کسانی هستند که رشته وجوهات را در دست دارند. بعد از همه اینها، همه سرآلکس فرگوسن (Sir Alex Ferguson) منچستریونایتد را می‌شناسند ولی چه تعداد از مردم نام مدیر مالی آنرا می‌دانند؟ سجویک می‌گوید مدیر مالی می‌باشد بر وجود نظارت کند و به مدیر بگوید که چه مبلغی را می‌تواند خرج کند. این بخشی از وظایف توافقی با مدیر باشگاه است. اگر مدیران باشگاهها به وجوده در دسترس توجه نکنند، از عهده وظایفشان برخواهند آمد. در چنین وضعی این مدیر مالی نیست که مورد تمسخر ۳۵,۰۰۰ تماشاگر قرار می‌گیرد وقتی که عملکرد تیم منفی ارزیابی می‌شود او اخراج خواهد شد. از طرفی او زمانی شادمان و خرسند خواهد بود که یک ترازنامه دقیق و درست که تمام موارد را خوب نشان دهد ارائه کند.

بی‌نوشت

1- sponsorship

2- FA Cup

3- EUROPEAN COMMISSION

بیلان باشگاهش مشاهده نمی‌شد. وقتی او دو سال پیش فروخته شد باشگاهش ۲۰ میلیون پوند به دست آورد. ولی به دلیل خاتمه مدت قراردادش، بدون هرگونه وجهی باشگاه را ترک کرد. این در حالی بود که کمپل مصمم بود تا پایان قراردادش بماند تا بهترین معامله را در مورد خودش داشته باشد. طبق نظر سخنگوی اتحادیه فوتبال مقررات انتقال جدید نیز آینده باشگاههای کوچکتر را به خطر خواهد انداخت. این ضوابط بهمراه وزش باد عظیمی است که فقط باشگاههای کوچکتر را از نظر مالی فقط در حد بقا حفظ می‌کند. زیرا آنها بازیکنان خود را به باشگاههای بزرگتر می‌فروشنند. سپس برآجدهایشان به انتها می‌رسد و آنگاه فقط نام باشگاهها بر دیوار خواهد ماند. باشگاههای بیرون از لیگ اگر نه سالها ولی برای ماهها معلق می‌مانند تا احیاناً کشف بزرگی برای آب کردن بازیکن داشته باشند. تیم برنتفورد (Brentford) که بعداً از لیگ خارج شد، گلزن خود لیس فریدیناند (Les Ferdinand) را در سال ۱۹۸۸ به کوئینزپارک رنجرز فروخت و وقتی هفت سال بعد کوئینزپارک رنجرز او را هم به تیم صدرنشین فروخت مبلغی اساسی دریافت کرد.

مارتین مورفی (Martin Murphy) مدیرعامل باشگاه فوتبال پورت اسموث (Portsmouth) اعتقاد دارد که حذف حق انتقال از آینده‌ای اندوهناک برای باشگاههای دسته اول خبر می‌دهد. او استدلال می‌کند که پورت اسموث موقعیت زیادی ندارد ولی، روی بازیکنان خودمان سرمایه‌گذاری می‌کنیم. این تها راهی است که ما در نظر داریم از اشخاصی چون مایکل اوون (Michael Owen) که در خدمت تیم بازی می‌کنند، برخوردار باشیم. بعضی باشگاهها به طور مشخص پسر بچه‌ها را پرورش می‌دهند که آنها را بفروشند و پول کافی به دست آورند تا فعالیتشان تداوم داشته باشد. از نقطه نظر سورتهای مالی اگر

دستمزد هفتگی ۱۰۰,۰۰۰ پوند و میانگین دستمزد یک بازیکن در تیمهای برتر برای یک سال بالغ بر ۴۰۰,۰۰۰ پوند بوده است. بدین ترتیب رشد دستمزد به شدت بر منابع مالی باشگاهها تاثیر می‌گذارد. دن جونز (Dan Jones) مدیر بازارگانی ورزشی موسسه دیلویت و تاوج می‌گوید: هر باشگاه بالغ بر دو سوم گرددش مالی و درآمدش را در کسل به عنوان دستمزد می‌پردازد که این روال در بلندمدت قابل تحمل نیست و تعداد باشگاههایی که ملزم به تحمل این نسبت هستند رو به فزونی گذاشته است. در فصل ۱۹۹۹-۲۰۰۰ هشتاد درصد باشگاههای لیگ بدین ترتیب بوده‌اند و تنها چهار باشگاه بودند که نسبت دستمزد به درآمدشان کمتر از پنجاه درصد بوده است.

حساب هزینه دستمزد بازیکنان باشگاه آبردهن ۸۵ درصد از ۷ میلیون پوند درآمدش را تشکیل می‌دهد. با این همه، هزینه دستمزد هفتگی باشگاه از دستمزد هنگفت هفتگی روی کین (Roy Keane) کاپیتان باشگاه منچستریونایتد، ۵۳,۰۰۰ پوند، کمتر است. سجویک می‌گوید مقررات جدید موضوع بازیکنان فوتبال را ترقی خواهد داد. باشگاهها در خواهند یافت که با جدیت بازیکنان خوبی که می‌خواهند باشگاه را ترک کنند، حتی در قالب قراردادهای بلندمدت نگه دارند. ولی باشگاهها هنوز مجبور خواهند بود که سجویک را به بازیکنانی که خوب بازی نمی‌کنند یا مصدوم می‌شوند پردازند. به اعتقاد او بازیکنان کالای اصلی باشگاه هستند، بنابراین اگر کنترل کمتری روی آنها داشته باشیم، بر تجارتمان نظارت کمتری اعمال کرده‌ایم.

سول کمپل (Sol Campbell) دفاع انگلستان و کاپیتان تیم اسپارس (Spurs) که ماه گذشته به آرسنال رقیب اصلی این تیم متقل شد، به دلیل اینکه از دسته جوانان به بزرگسالان آمده بود، اثری از او در ترازنامه و

منبع
A game of Two Wolves, Cima insider,
August 2001

اساستنامه نمونه مؤسسات حسابرسی

عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

مصوب ۳۰ آبان ماه ۱۳۸۰

شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران

توضیح: رعایت متنوی که پررنگ چاپ شده‌اند در اساستنامه مؤسسات حسابرسی الزامی و سایر متنون اختیاری می‌باشد.

بسمه تعالیٰ

اساستنامه مؤسسه ... (حسابداران رسمی)

فصل اول

نام، نوع، مدت، مرکز، تابعیت، موضوع

ماده ۱- نام مؤسسه: مؤسسه حسابرسی .... (حسابداران رسمی)

ماده ۲- نوع مؤسسه: مؤسسه غیرتجاری انتفاعی.

ماده ۳- مدت: مؤسسه از تاریخ تأسیس برای مدت نامحدود تشکیل می‌شود.

ماده ۴- مرکز اصلی مؤسسه: مرکز اصلی مؤسسه .... (نام شهر) .... است. تغییر مرکز اصلی، تأسیس شعب و نمایندگی در داخل و خارج از کشور با تصویب مجمع شرکا امکان‌پذیر است، اما تعیین و تغییر نشانی در اختیار هیأت مدیره می‌باشد.

ماده ۵- تابعیت مؤسسه: مؤسسه دارای تابعیت ایرانی است.

ماده ۶- موضوع مؤسسه: موضوع مؤسسه محدود به ارائه خدمات زیر است:

۱- خدمات حسابرسی شامل انواع حسابرسی

۲- بازرگانی قانونی

۳- مشاوره مدیریت مالی

- ۴- مراحت و پیاده‌سازی سیستم مالی
- ۵- خدمات مالی و حسابداری و مالیاتی
- ۶- نظارت بر امور تصفیه
- ۷- خدماتی که توسط دادگاهها و مراجع قضایی در چارچوب موارد بالا ارجاع و توسط حسابدار رسمی پذیرفته می‌شود.
- ۸- سایر مواردی که توسط شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران اعلام و تایید می‌شود.

فصل دوم

سرمایه، شرکا، ورود و خروج شریک، تعهدات شرکا

سرمایه مؤسسه:	سرمایه مؤسسه .... ریال است که تماماً توسط شرکا پرداخت شده است.	ماده ۵
شرکا و سهم الشرکه آنها:	شرکا و سهم الشرکه آنها به شرح زیر است:	ماده ۶

اقامتگاه	نام	مبلغ سهم الشرکه - ریال

- ماده ۹- شرایط و تعداد شرکا: شرکای مؤسسه باید حسابدار رسمی شاغل، عضو جامعه حسابداران رسمی ایران باشد و تعداد آنان در هر زمان حداقل سه نفر باشد.

تبصره ۱: در هر زمان که تعداد شرکا از حداقل مقرر در فوق کمتر شود یا شرایط هر یک از شرکا از وضعیت حسابدار رسمی شاغل تغییر یابد، انطباق وضعیت مؤسسه با مقررات این ماده باید حداقل ظرف مدت ۶ ماه صورت گیرد.

تبصره ۲: هیچ یک از شرکای مؤسسه حق ندارد مادام که شریک مؤسسه است، مؤسسه یا دفتر دیگری برای انجام خدمات مشابه داشته باشد و یا کارهای موضوع مؤسسه را خارج از مؤسسه بپذیرد یا در مؤسسه حسابرسی دیگری شریک شود.

تبصره ۳: شرکای مؤسسه با توجه به مقررات مربوط به حسابداران رسمی شاغل، حق اشتغال به هیچ شغلی اعم از موظف یا غیر موظف را ندارند، مگر تدریس در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و عضویت در ارکان و تشکیلات جامعه حسابداران رسمی ایران به صورت پاره وقت.

ماده ۱۰- هیچ یک از شرکا نمی‌تواند تمام یا قسمی از سهم الشرکه خود و حقوق ناشیه از آن را مقید سازد، یا به ویقه بگذارد یا به غیر واگذار کند، مگر با تصویب مجمع شرکا. سهم الشرکه در هر صورت تنها به سایر حسابداران رسمی شاغل عضو جامعه حسابداران رسمی ایران قابل انتقال است.

ماده ۱۱- اگر عضویت هر یک از شرکا در جامعه حسابداران رسمی ایران به هر دلیل لغو یا بیش از یکسال به حالت تعليق درآید و یا وضعیت آن از شاغل به غیر شاغل تغییر یابد، خروج وی از مؤسسه الزامی است. ضمناً چنانچه ادامه همکاری هر یک از شرکا با رأی اکثریت عددی شرکا که حداقل $\frac{2}{3}$ سرمایه مؤسسه را دارا باشند با توجه به موارد پیش‌بینی شده در این

اساستنامه به مصلحت نباشد، شریک مزبور ملزم به خروج از مؤسسه است. کلیه شرکای مؤسسه با قبول این اساسنامه ضمن عقد خارج لازم، متعهد به اجرای این ماده‌اند و هیچ شریکی که مشمول مقررات این ماده باشد حتی به دلیل اختلافات مالی با مؤسسه نمی‌تواند از خروج از مؤسسه خودداری کند.

ماده ۱۲ - در صورت خروج قهری یا اختیاری هر یک از شرکا، سایر شرکا باید نسبت به پرداخت کلیه حقوق و مطالبات مربوط به وی یا به افراد ذینفع اقدام کنند. تعیین تکلیف سهم الشرکه شریک مزبور با تصویب مجمع شرکا از طریق کاهش سرمایه یا انتقال سهم الشرکه به سایر شرکا یا شریک جدید صورت خواهد گرفت.

ماده ۱۳ - حقوق مربوط به شریک خارج شده به نسبت سهم الشرکه از خالص ارزش روز داراییها شامل کارهای در جریان با توجه به درصد پیشرفت کار به اضافه مبلغی بابت سهم سرقفلی مؤسسه (در صورت وجود) با توافق طرفین ذینفع قابل محاسبه و پرداخت است. پرداخت حقوق فوق به اضافه سایر مطالبات و کسر بدھیهای شریک خارج شده حداقل ظرف ..... ماه انجام می‌گیرد.

ماده ۱۴ - مجمع شرکا باید حداقل ظرف ..... ماه از تاریخ اعلام کتبی قصد کناره گیری هر یک از شرکا نسبت به آن تصمیم‌گیری کند. در صورت تحقق کناره گیری، شریک مستعفی موظف است نسبت به انجام تعهدات مربوط به خود تا هر زمان که لازم باشد اقدام کند.

ماده ۱۵ - اختلاف بین شرکا در هر زمان از طریق مراجعة با داور مرضی‌الطرفین حل و فصل خواهد شد. در صورت عدم توافق شرکا برای تعیین داور مرضی‌الطرفین، موضوع اختلاف از طریق ارجاع به هیأت داوری تعیین شده از طرف هیئت‌های عالی جامعه حسابداران رسمی ایران حل و فصل خواهد شد، شرکای مؤسسه با قبول شرایط این ماده مکلفند از رأی صادره تبعیت کنند.

ماده ۱۶ - ورود شریک جدید با موافقت اکثریت عددی شرکا که حداقل $\frac{3}{4}$ سرمایه مؤسسه را داشته باشند صورت خواهد گرفت.
ماده ۱۷ - گزارشگری که در مورد انجام خدمات حرفه‌ای به صاحبکار ارائه می‌شود باید توسط ... نفر از شرکا که مسئولیت انجام کار را به عهده داشته است (اند) امضا شود و ممهور به مهر مؤسسه انتشار یابد.

ماده ۱۸ - مسئولیت جبران هرگونه خسارتی که از ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای به اشخاص ثالث وارد می‌شود بر عهده شریک (شرکای) مسئول کار خواهد بود. این موضوع تنها از نظر روابط بین شرکا نافذ است، اما از نظر اشخاص ثالث کلیه شرکای مؤسسه متسامناً مسئول جبران خسارت هستند.

فصل سوم ارکان مؤسسه، وظایف و اختیارات، نحوه دعوت، تشکیل و اتخاذ تصمیم

ماده ۱۹ - ارکان مؤسسه عبارت است از:

- ۱- مجمع شرکا
- ۲- هیأت مدیره

ماده ۲۰ - مجمع شرکا لاقل یکبار در سال، ظرف مدت چهارماه بعد از پایان سال مالی مؤسسه تشکیل خواهد شد. وظایف و اختیارات مجمع شرکا به شرح زیر است:
 ۱- انتخاب و یا عزل اعضای هیأت مدیره.

- ۲- تصویب صورتهای مالی مؤسسه و اتخاذ تصمیم در خصوص تقسیم سود و اندوخته‌ها.
- ۳- تعیین روزنامه کثیرالانتشار مؤسسه.
- ۴- تعیین خط مشی مؤسسه.
- ۵- تصویب بودجه سالانه.
- ۶- تعیین حقوق و مزایا، پاداش و حق حضور اعضای هیأت مدیره.
- ۷- اتخاذ تصمیم نسبت به ورود و خروج شرکا.
- ۸- تصویب نقل و انتقال سهم الشرکه بین شرکا.
- ۹- تغییر مرکز اصلی، تأسیس شعب و یا نمایندگی در داخل و خارج از کشور.
- ۱۰- تغییر مواد اساسنامه.
- ۱۱- انحلال مؤسسه.

تبصره: تغییر در مواد اساسنامه از نظر مطابقت با مقررات جامعه حسابداران رسمی ایران قبلًا باید به تأیید رئیس هیأت مدیره و دبیر کل جامعه مزبور رسیده باشد.

ماده ۲۱- نصاب لازم برای تشکیل جلسه مجمع شرکا و اتخاذ رأی، در مواردی که در سایر مواد این اساسنامه تعیین نشده، به شرح زیر است:

۲۱-۱- نصاب لازم برای تشکیل جلسه، در موارد تصمیم‌گیری پیامون بند های ۹، ۱۰ و ۱۱ ماده ۲۰ بالا اکثریت عددی شرکایی است که لااقل سه چهارم سرمایه را دارا باشند. تصمیمات مجمع با رأی موافق حداقل دو سوم اعضای حاضر که بیش از نصف سرمایه را دارا باشند معتبر خواهد بود.

۲۱-۲- نصاب لازم برای تشکیل سایر جلسات مجمع، برای بار اول، اکثریت عددی شرکا که لااقل دو سوم سرمایه را دارا باشند، برای بار دوم، هر تعداد از شرکا که بیش از نصف سرمایه را دارا باشند و برای بار سوم، هر تعداد از شرکا با هر میزان سرمایه است. تصمیمات مجمع همواره با رأی موافق حداقل نصف اعضای حاضر در جلسه معتبر خواهد بود.

ماده ۲۲- دعوت برای تشکیل مجمع شرکا از طریق پست سفارشی و روزنامه کثیرالانتشار صورت خواهد گرفت، در صورت حضور تمامی شرکا، رعایت تشریفات فوق الزامی نخواهد بود.

ماده ۲۳- دعوت برای تشکیل مجمع شرکا توسط رئیس هیأت مدیره و در غیاب یا استنکاف ایشان توسط حداقل $\frac{1}{3}$ از شرکا یا دارندگان حداقل $\frac{1}{3}$ سرمایه مؤسسه (اصالتاً و وکالتاً) به عمل خواهد آمد.

ماده ۲۴- فاصله تاریخ دعوت تا تاریخ تشکیل مجامع شرکای مؤسسه حداقل ۱۰ روز و حداقل ۴۰ روز است.
ماده ۲۵- شرکا می توانند برای حضور و اتخاذ رأی در مجمع شرکا به شرکای دیگر مؤسسه کتاباً و کالت بدهنند.

ماده ۲۶- مؤسسه توسط هیأت مدیره ای مرکب از ..... نفر از شرکا که توسط مجمع شرکا برای مدت ... سال انتخاب می شوند، اداره خواهد شد. تجدید انتخاب اعضای هیأت مدیره بلامانع است. هیأت مدیره در اولین جلسه خود از بین اعضای هیأت مدیره، یک رئیس، یک نایب رئیس و یک مدیر عامل تعیین می کند. وظایف و اختیارات رئیس، نایب رئیس و مدیر عامل توسط هیأت مدیره تعیین می شود.

- ماده ۴۷-** هیأت مدیره برای اداره کلیه امور مؤسسه بجز مواردی که طبق این اساستنامه در صلاحیت مجمع شرکاست، دارای اختیارات کامل می باشد. اهم اختیارات هیأت مدیره به شرح زیر است:
- ۱- اداره امور مؤسسه و تصویب و اجرای آئین نامه ها و دستورالعملهای لازم.
  - ۲- افتتاح حساب و استفاده از آن بنام مؤسسه نزد بانکها یا مؤسسات اعتباری.
  - ۳- امضا و ظهرنویسی و پذیرش اوراق تجاری.
  - ۴- نمایندگی مؤسسه در برابر اشخاص ثالث.
  - ۵- دریافت مطالبات و پرداخت دیون مؤسسه.
  - ۶- انعقاد هر نوع قرارداد و تغییر و تبدیل یا فسخ و اقاله آن.
  - ۷- تحصیل اعتبار از بانکها و شرکتها و مؤسسات و هر نوع استقراض.
  - ۸- ترهیف اموال مؤسسه اعم از منتقل و غیرمنتقل و فک رهن و لوکرار.
  - ۹- اقامه هرگونه دعوی و دفاع از هرگونه دعوی یا فیصله به دعوی یا انصراف از آن.
  - ۱۰- تعیین وکیل برای دادرسی و غیره با و یا بدون حق توکیل و توکیل در توکیل ولوکرار.
  - ۱۱- تهیه و تنظیم صورتهای مالی و گزارش فعالیتهای مؤسسه.
  - ۱۲- تهیه و تنظیم بودجه سالانه.
  - ۱۳- اجرای تصمیمات مجمع شرکا.
  - ۱۴- تصویب و اجرای برنامه های آموزشی و تحقیقات لازم.

تبصره: اعضای هیأت مدیره می توانند تمام یا قسمتی از اختیارات و نیز حق امضای خود را به مسئولیت خود به یکدیگر و یا به یک یا چند نفر از شرکا تفویض کنند. این تفویض اختیار باید کتبی باشد و به اطلاع سایر شرکا برسد.

فصل چهارم

صاحب‌امضای مجاز، سال مالی، حسابهای مؤسسه و تقسیم سود، انحلال، تصفیه و سایر موارد

- ماده ۴۸-** به استثنای گزارش‌های موضوع ماده ۱۷، کلیه اسناد و اوراق تعهدآور مؤسسه از قبیل قراردادها، چک، سفته، برات و سایر اوراق تجاری با امضای ..... نفر از اعضای هیأت مدیره و مهر مؤسسه معابر است.

- ماده ۴۹-** سال مالی مؤسسه از روز ..... ماه هر سال آغاز و در روز ..... ماه ..... (همان سال/سال بعد) به پایان می‌رسد. در سال اول تأسیس، آغاز سال مالی، تاریخ تشکیل مؤسسه است.

- ماده ۵۰-** تصویب صورتهای مالی توسط مجمع شرکا در حکم مفاصلحساب هیأت مدیره است.
- ماده ۵۱-** در صورت تصویب انحلال مؤسسه توسط مجمع شرکا، یک نفر از بین شرکا یا خارج از شرکا به سمت مدیر تصفیه انتخاب می شود و امور تصفیه را براساس مقررات فصل سوم قانون تجارت انجام می دهد.

- ماده ۵۲-** موارد پیش‌بینی نشده در این اساستنامه تابع قانون تجارت و مقررات جامعه حسابداران رسمی ایران است.
- ماده ۵۳-** این اساستنامه مشتمل بر چهار فصل، ..... ماده و ..... تبصره در تاریخ ..... به تصویب مجمع شرکا رسیده است.

خبرنامه کمیته‌ی استانده‌های حسابداری بین‌المللی

شوند تا سهم اقلیت را در ترازنامه‌ی تلفیقی در بخش حقوق مالی و جدای از حقوق مالی سهامداران واحد مادر ارائه کنند؟

■ واحد تحصیل‌گر باید داراییهای خالص قابل شناسایی را که در یک ترکیب تجاری تحصیل می‌کند به ارزش منصفانه‌ی آنها در تاریخ تحصیل اندازه‌گیری کند. در حال حاضر در IAS ش. ۲۲ از این روش با عنوان "شیوه‌ی گزینه‌ی مجاز" یاد می‌شود. برطبق این روش، چنانچه واحد تحصیل‌گر در یک ترکیب تجاری مالکیت کمتر از ۱۰۰٪ یک واحد تحصیل شونده را کسب کند، آنگاه باید سهم اقلیت را براساس نسبت مالکیت اقلیت از ارزش‌های منصفانه داراییهای خالص قابل شناسایی واحد تحصیل شونده اظهار کند. بنابراین از این پس "شیوه‌ی معیار" مجاز نخواهد بود. در حال حاضر بر اساس "شیوه‌ی معیار"، واحد تحصیل‌گر باید سهم اقلیت را به نسبت مالکیت اقلیت از مبالغ دفتری پیش از تحصیل داراییهای خالص قابل شناسایی واحد تحصیل شونده اندازه‌گیری کند؟

■ تحصیل بخشی یا تمام سهم اقلیت در یک واحد تابع به وسیله‌ی واحد مادر، خود واحد تابع یا دیگر واحدهای عضو همان گروه در دامنه‌ی استانده تجدید نظر شده قرار نمی‌گیرد. حسابداری این معاملات را هیات به اتفاق FASB، در پروژه‌ای موسوم به پروژه‌ی مشترکIAS/FASB، که به مسائل مرتبط با کاربست روشن خرید، به اختصار دارد، بررسی خواهد کرد؛

■ در هر ترکیب تجاری، واحد تحصیل‌گر

تجدیدنظر شده استانده ش. ۲۷، "صورتهای مالی تلفیقی و حسابداری سرمایه‌گذاری در واحدهای تابع"، کماکان شرکتهای مجاز به محاسبه و ثبت ذخیره‌ی انحلال یا کاهش حجم فعالیت‌های واحدهای تحصیل شونده به عنوان بخشی از تخصیص بهای (تمام شده) تحصیل باشند، مشروط برآن که این ذخایر در تاریخ تحصیل جزو بدھیهای واحد تحصیل شونده نباشد. هیات موافقت کرد که شرکتهای تحصیل کننده فقط در صورتی می‌توانند ذخیره‌های انحلال یا کاهش حجم فعالیت‌های واحد تحصیل شونده را به عنوان بخشی از بهای (تمام شده) تحصیل منظور کنند که واحد تحصیل شونده در تاریخ تحصیل دارای بدھی از بابت تجدید ساختار باشد (و این بدھی برطبق IAS ش. ۳۷، "ذخایر، بدھیهای احتمالی و داراییهای احتمالی"، بازشناسی شده باشد). با وجود این، هیات موافقت کرد که کماکان باب بحث بیشتر در این خصوص گشوده بماند تا در پروژه‌ی مشترک خود با FASB (مرسوم به پروژه‌ی مشترک SASB/FASB)، ضمن بررسی تمام مسائل مرتبط به کاربست روشن خرید، به این مسئله نیز پردازد.

هیات همچنین موافقت در خصوص موارد زیر به توافق دست یافت:

■ IAS ش. ۲۷، "صورتهای مالی تلفیقی و حسابداری سرمایه‌گذاری در واحدهای تابع"، باید به عنوان بخشی از پروژه‌ی بهسازی استانده‌های حسابداری اصلاح شود و به موجب آن واحدهای مادر ملزم

نتایج مذاکرات اجلاس اخیر هیات استانده‌های حسابداری بین‌المللی (IASB)

در روزهای ۱۶ تا ۲۰ اکتبر سال ۲۰۰۱، اجلاس هیات استانده‌های حسابداری بین‌المللی در واشنگتن دی سی برگزار شد. در خلال این اجلاس، هیات با شورای عالی رایزنی استانده‌های IASB ملاقات کرد و در خصوص برخی از جنبه‌های پروژه‌های زیر به بحث و تبادل نظر پرداخت:

- ترکیب‌های تجاری؛
- بهسازی استانده‌های حسابداری بین‌المللی کنونی؛
- گزارشگری عملکرد؛ و
- پرداخت مبتنی بر سهم الشرکه^۲.

ابعاد اصلاحاتی که در این اجلاس بررسی شد به قدری گسترده است که شاید استانده‌های ملی ایران از جمله استانده‌های ۱۸ (صورتهای مالی تلفیقی و حسابداری سرمایه‌گذاری‌ها در واحدهای تجاری فرعی)، ۱۹ (حسابداری موجودی مواد و کالا)، ۱۱ (حسابداری دارایی‌های ثابت مشهود)، ۱۲ (افشای اطلاعات در خصوص اشخاص وابسته)، ۱ (نحوه ارائه صورتهای مالی)، و ۶ (گزارش عملکرد مالی) و همچنین "مفهوم نظری گزارشگری مالی" را دستخوش اصلاحات گسترده کند. از این رو نگاهی کوتاه به این اصلاحات می‌تواند سودمند باشد.

ترکیب‌های تجاری
هیات، تصمیم گرفت در نسخه‌ی

باید بدھیهای احتمالی واحد تحصیل شونده را که بطبق IAS ش. ۳۷، "ذخیر، بدھیهای احتمالی، داراییهای احتمالی"، تعریف شده است) به ارزش منصفانه و به عنوان بخشی از تخصیص بهای (تمام شده) تحصیل، تعیین و بازشناسی کند، مشروط برآن که ارزش‌های منصفانه را بتوان با اتکا اندازه گرفت؛

■ هنگامی که جمع ارزش‌های منصفانه داراییهای خالص قابل شناسایی که در یک ترکیب تجاری تحصیل شده است (از جمله بدھیهای احتمالی واحد تحصیل شونده)، بیشتر از بهای (تمام شده) تحصیل باشد، در آن صورت واحد تحصیل شونده باید مجدداً این داراییها را تعیین و اندازه گیری کند. سپس باید این مبلغ مازاد به صورت زیر به حساب گرفته شود:

- اول، به منظور کاهش مبالغ دفتری آن دسته از داراییهای خالص قابل شناسایی اختصاص یابند که ارزش بازار آنها تحقیق پذیر نیست. هیات در یکی از نشست‌های بعدی خود رهنمودی را که باعث تصریح و تشریح "ارزش بازار تحقیق پذیر" خواهد شد بررسی خواهد کرد و در استانده‌ی تجدید نظر شده لحظه می‌کند؛ و

- دوم، این مبلغ باید بدون درنگ در صورت سود و زیان دوره به عنوان درآمد غیرعملیاتی بازشناسی شود؛

- به هنگام انجام آزمون کاهش ارزش سرفولی باید سطحی را که مدیریت به عنوان گروه واحدهای مولده و جه نقد شناسایی می‌کند با رویه‌های داخلی مدیریت برای تعیین بازده سرمایه‌گذاری سازگار باشد. مع‌الوصف این سطح نباید بیش از سطح بخش گزارش‌پذیر اصلی باشد که واحد مادر به موجب IAS ش. ۱۴، با عنوان "گزارشگری بخشی"، تعیین کرده است؛

- سرفولی تحصیل شده در یک ترکیب تجاری باید پیش از پایان دوره گزارشگری

نحوه ارزش‌گیری

آزمون کاهش ارزش

↓
ارزش کمتر بین

مبلغ قابل بازیافت

↓
ارزش بیشتر بین

ارزش خالص فروش (معادلی برای NRV)

مبلغ دفتری

ارزش در حال استفاده (یا ارزش اقتصادی)

جریان نقدی باید مبتنی بر جریانهای نقدی واقعی کسب شده و جریانهای نقدی، باشد که به هنگام آزمون کاهش ارزش سرفولی پیش‌بینی شدن و چنانچه جریانهای نقدی آینده از مبلغ دفتری سرفولی کمتر باشد باید مبلغ دفتری کاهش یابد، هیات درباره ملازمات این تصمیم در اجلاس آینده بحث خواهد کرد؛ و

■ به هیچ وجه نباید واگردن یا معکوسی از بابت زیان‌های کاهش ارزش بازشناسی شود.

بهسازی استانده‌های حسابداری بین‌المللی کنونی

هیات استانده‌های حسابداری بین‌المللی یا ISAB (از این پس هیات) تصمیم گرفت تا به منظور همگرایی بیشتر در عرصه‌ی حسابداری بین‌المللی اصلاحاتی را در استانده‌های حسابداری بین‌المللی زیر (از این پس IAS) به عمل آورد.

IAS ش. ۲، موجودی‌ها^۳ (انبارگان)

اعضای هیات به اتفاق آرا موافقاً موافقت کردن‌که روش بهاگذاری LIFO کنارگذاشته شود. گفتنی است که پیش از این نیز در کشور ما کمیته‌ی فنی سازمان حسابرسی در

مالی (که در آن ترکیب صورت گرفته است) در معرض آزمون کاهش ارزش قرارگیرد. به موجب این آزمون، الف) ابتدا مبلغ قابل بازیافت واحد (یا واحدهای) مولده و جه نقد، که به آنها سرفولی تخصیص یافته است، محاسبه می‌شود و سپس (ب) مبلغ قابل بازیافت با مبلغ دفتری این واحد (یا واحدهای) مقایسه می‌شود و چنانچه کمتر باشد، آنگاه زیان کاهش ارزش به اندازه تفاوت این دو به ثبت خواهد رسید. آزمون کاهش ارزش در مورد سرفولی و اساساً سایر داراییهای دیگر به صورت نمودار ۱ است.

در آزمون بالا، ارزش در حال استفاده

برابر است با ارزش فعلی جریانهای نقدی آینده؛

■ استانده‌ی تجدید نظر شده حاوی پیوستی خواهد بود که به استفاده از فنون ارزش فعلی برای تعیین ارزش در حال استفاده (ارزش اقتصادی) می‌پردازد. این پیوست مبتنی بر یانیه‌ی مقاهم حسابداری مالی ش. ۷ FASB خواهد بود، با این تفاوت که به جای ارزش منصفانه بر ارزش در حال استفاده تأکید خواهد کرد؛

■ پس از آزمون کاهش ارزش سرفولی باشد در هر دوره‌ی پنج ساله‌ی گزارشگری، آزمون جریان نقدی نیز صورت پذیرد. آزمون

- افشاری هزینه مطالب سوخت شده یا مشکوک الوصول باید در دوره‌ای صورت گیرد که سرسید مطالبات (از طرف‌های وابسته) در آن واقع است.
- افشاری پاداش مدیران و دیگر اقلام مشابه الزامی نیست.
- افشاری سیاست‌های قیمت‌گذاری معاملات طرف‌های وابسته ضروری نیست.

گزارشگری عملکرد

هیات استاندarde‌های حسابداری بین‌المللی بحثی مقدماتی را درباره‌ی برخی از مسائل مربوط به گزارشگری عملکرد انجام داد. هیات موقتاً موافقت کرد که باید تمام درآمدها و هزینه‌های بازشناسی شده شرکتها در قالب صورتی جداگانه ارائه شود و این صورت باید یکی از اجزای مجموعه‌ی - مل صورتهای مالی باشد. این صورت باید در برگیرنده اثرات تمام تغییرات در داراییهای خالص در خلال دوره، به جز تغییرات ناشی از معاملات با مالکان، باشد.

هیات همچنین موقتاً موافقت کرد که باید درآمدها و هزینه‌های بازشناسی شده مجدداً بازیافت شوند.

هیات در نشست بعدی خود بحث در خصوص این پروژه را ادامه خواهد داد.

پرداختهای مبتنی بر سهم الشرکه
هیات در این اجلاس نیز مذکرات خود را در خصوص حسابداری "پرداختهای مبتنی بر سهم الشرکه" ادامه داد. در حال حاضر این پروژه در مرحله مقدماتی است.

پی‌نوشت

1. IASB Standards Advisory Council
2. share-based payment
3. IAS2, Inventories
4. IAS10, Events After the Balance Sheet Date
5. Contingent
6. IAS 37, Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets
7. IAS 16, Property, Plant and Equipment
8. IAS 24, Related Party Disclosures ■

دفتری دارایی افزوده می‌شود که مزایای اقتصادی آینده‌ی آن دارایی را افزایش دهد.

■ استهلاک اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات باید در صورتی متوقف شود که طبقه‌بندی آنها تغییر کند و در زیر عنوان "داراییهای در مععرض فروش" طبقه‌بندی شود.

کارگروه (کمیته‌ی) فنی سازمان حسابرسی "استاندarde حسابداری شماره ۱۱، "حسابداری داراییهای ثابت مشهود، را به عنوان معادلی برای IAS ش. ۱۶ تدوین کرده است.

IAS ش. ۲۴، افشاری طرف‌های وابسته^۸

■ تعریف طرف‌های وابسته باید شامل طرف‌هایی باشد که دارای کنترل متحدد (joint control) بر بنگاه گزارشگر هستند. همچنین این تعریف باید شامل آن دسته از joint venture شود که در آنها بنگاه گزارشگر یک joint venturer است.

■ بنگاه‌های مادر فقط باید در صورتهای مالی جداگانه خود معاملات با طرف‌های وابسته و نیز مانده‌های برومند را، که در تلفیق صورتهای مالی حذف شده‌اند، افشا کنند.

■ بنگاه‌های تحت کنترل دولت باید معاملات خود با دیگر بنگاه‌های تحت کنترل دولت را افشا کنند و از این حیث باید از افشاری طرف‌های وابسته معاف گردد.

■ تنها افشاری نسبت‌های مرتبط با معاملات، و نیز مانده‌های برومند در خصوص طرف‌های وابسته کفایت نمی‌کند. بلکه، مبالغ نیز باید افشا شود.

■ افشارگری‌های اضافی زیر نیز باید در خصوص مانده‌های برومند مربوط به طرف‌های وابسته صورت پذیرد:

- شرایط مالی، از جمله مبالغ تضمین شده، و ماهیت هرگونه مابه ازایی که باید در تسویه حساب ردوبدل شود.

● جزئیات هرگونه ضمانت نامه‌ی داده شده یا گرفته شده.

● دخایر مطالبات مشکوک الوصول.

"استاندarde حسابداری" ش. ۸، "حسابداری موجودی مواد و کالا" تلویحاً استفاده از روش "اویلن صادره از آخرین وارد" (LIFO) را ملغی کرده بود.

IAS ش. ۱۰، رویدادهای پس از تاریخ ترازنامه^۹

هیات موقتاً موافقت کرد که برای تعیین زمان بازشناسی بدھی سود تقسیمی از مقاد IAS ش. ۳۷، "ذخایر، بدھیهای احتمالی (پیش‌آیندی)^{۱۰} و داراییهای احتمالی (پیش‌آیندی)"،^{۱۱} استفاده شود.

گفتنی است که تاکنون در ایران استاندarde مشابه با IAS ش. ۳۷ تدوین نشده است.

IAS ش. ۱۶، اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات^۷

■ درآمدها و هزینه‌های مربوط که از محل عملیات مشابه ساخت و ساز یا توسعه‌ی اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات عاید یار آن صرف می‌شود باید در سود و زیان خالص دوره بازشناسی شود.

■ بهای تحصیل اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات باید شامل بهای برآورده تخریب و برجیدن داراییها و تعمیر و نوسازی سایت (کارگاه) باشد. این بها به عنوان ذخیره بازشناسی می‌شود و یکی از دو مورد زیر را بازنمایی می‌کند:

- مبلغ دفتری اولیه‌ی ذخیره.

● تغییرات در مبلغ دفتری اولیه‌ی ذخیره‌ی مزبور، که معرف تعهدات غیر مربوط به بهای موجودی‌ها و دیگر اقلام تولید است، یا تغییرات در مبلغ یا زمان‌بندی برآورده جریان‌های نقد جهت تصفیه‌ی این ذخیره را بازتاب می‌دهد.

■ تمام معاوضه‌های اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات (اعم از مشابه و غیرمشابه) باید به ارزش منصفانه اندازه‌گیری شود.

■ مخارج بعدی مربوط به اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات (در ایران، داراییهای ثابت مشهود) در صورتی به مبلغ

اخبار حرفه

تعداد بسیار قلیلی از فارغالتحصیلان قبل از انقلاب شرکت داشتند و بقیه حاضرین را عمدتاً ورودی‌های سال ۶۷ به بعد تشکیل می‌دادند.

این جلسه را دکتر میرزاپی (معاونت محترم دانشگاه صنعت نفت)، میراسکندری (مدیر اجرایی CIMA)، روائی و شیرازی به همراه نمایندگان وزارت کشور اداره نمودند و طی آن ضمن اصلاح و تصویب اساسنامه، مهریان پروز، حسین بیدارمغز، میترا بهادرپور، حمیدرضا جمشیدی و اقبال‌گزینی به عنوان اعضای اصلی و حمید رفیعی و حمید احمدی به عنوان اعضای علی‌البدل تعیین شدند.

مسعود نیک مرام و مجتبی جواهernشان نیز به ترتیب به عنوان بازرسان اصلی و علی‌البدل انتخاب گردیدند.

فارغالتحصیلان دانشکده حسابداری و علوم مالی نفت برای کسب اطلاعات بیشتر و اقدام برای عضویت، می‌توانند با تلفن ۰۱۰-۸۹۰۰-۸۹۰۰ (حسین بیدارمغز)، تلفن ۰۲۵۸۹۰۰ (حمیدرضا جمشیدی)، یا ۰۸۷۵۲۷۴۷ (مهریان پروز) تماس حاصل نمایند.

مجتهدزاده، دکتر حسین عبداله‌تبریزی و دکتر حیدر پوریان به عنوان کارشناسان مالی و اقتصادی شورای بورس منصوب شدند.

گفتنی است که این شورا بالاترین مرجع سیاستگذاران بازار سرمایه ایران است و وظایف آن عبارتند از: ۱) تصویب آیین‌نامه‌ها و مقررات لازم براساس قانون بورس اوراق بهادار؛ ۲) نظارت بر اجرای این قانون و آیین‌نامه‌های آن؛ ۳) اعزام نماینده‌ی ناظر در هیات مدیره و هیات پذیرش؛ ۴) تعیین یک نماینده اصلی و یک نماینده علی‌البدل برای عضویت در جلسات هیات اداری بورس؛ ۵) تجدیدنظر در مورد تصمیم‌های هیات مدیره و تصمیمات هیات پذیرش اوراق بهادر بر طبق ماده‌ی ۱۰ قانون بورس اوراق بهادر.

انجمن دانش‌آموختگان دانشکده حسابداری و علوم مالی نفت تشکیل شد

جلسه مجمع مؤسس این انجمن در تاریخ ۱۳۸۰/۸/۹ در محل دانشکده حسابداری و علوم مالی نفت و با حضور حدود ۱۴۰ نفر تشکیل شد. در این میان

انتخابات رئیس و اعضای هیئت مدیره و اعضای سایر ارکان جامعه حسابداران رسمی ایران

بر اساس تصمیمات شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران دکتر علی تقی به عنوان رئیس هیئت مدیره و دیرکل و سعید جمشیدی‌فرد، بهروز وقتی، محمد رضا گلچین‌پور و سیروس شمس به عنوان اعضای هیأت مدیره جامعه حسابداران رسمی ایران تعیین شدند.

با استناد اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران و بر اساس احکام صادره از طرف وزیر امور اقتصادی و دارایی محمد رضا مقدسی به عنوان رئیس هیئت عالی نظارت و شیرین مشیر فاطمی و علی ناهید به عنوان اعضای هیئت عالی نظارت منصوب شدند.

بر اساس حکم صادره از سوی وزیر امور اقتصادی و دارایی مصطفی علی‌مدد به سمت رئیس هیئت عالی انتظامی منصوب گردیدند.

انتصاب کارشناسان مالی و اقتصادی شورای بورس به موجب حکمی از سوی وزیر امور اقتصادی و دارایی دکتر ویدا

أخبار آفیک

مطالبی که در این بخش چاپ شده ترجمان خبرنامه‌های آفیک (فدراسیون بین‌المللی حسابداران) است.

بخش عمومی را می‌توان در وب‌گاه آفیک (به آدرس <http://www.ifac.org>) بازدید کرد و از آنجا به رایانه‌ی شخصی انتقال داد. آفیک یک سازمان جهانی در عرصه‌ی حرفه‌ی حسابداری است. رسالت آفیک توسعه و ارتقای حرفه است تا این طریق حرفه را قادر سازد خدماتی منطبق با کیفیت بالا در جهت منافع عمومی ارائه کند. در حال حاضر اعضای آفیک مشتمل بر ۱۵۳ انجمن حسابداری حرفه‌ای از ۱۱۳ کشور است، که این انجمنها نماینده بیش از دو میلیون حسابدار شاغل در حرفه‌های حسابداری عمومی، تدریس، حسابداری دولتی، صنعت و تجارت هستند.

پی‌نوشت

1. International Public Sector Accounting Standards
2. Public Sector Committee
3. accountability
4. Organization for Economic Development and Corporation.
5. financial transparency ■

مطالعه‌ی جدید آفیک درباره نظارت عالی در بخش عمومی منتشر شد (نیویورک/ ۱۳ آگوست سال ۲۰۰۱) - کارگروه^۱ بخش عمومی آفیک، مطالعه‌ای جدیدی را با عنوان "نظارت عالی در بخش عمومی: چشم‌اندازی از

هر روز بیش از پیش به ارزش استانده‌های حسابداری بخش عمومی آفیک را پذیرفت. بین‌المللی پی برد می‌شود. در اوایل سال جاری، سازمان توسعه و همکاری اقتصادی^۴ (OECD)، استانده‌های حسابداری بین‌المللی بخش عمومی را پذیرفت و آنها را مبنای تهیی صورتهای مالی مختوم به ۳۱ دسامبر سال ۲۰۰۰ قرار داد.

هدف اصلی کارگروه بخش عمومی (PSC) گردآوردن مجموعه‌ی کاملی از استانده‌های حسابداری برای بخش عمومی است که عمدتاً تا پایان سال ۲۰۰۱ تکمیل می‌شود. تهیی استانده‌های بخش عمومی در کانون اقداماتی قرار دارد که به بهبود صراحت مالی (ترانسایی مالی)^۵ و حساب‌پذیری دولتها و کارگزاران آنها می‌انجامد.

کارگروه بخش عمومی (PSC) از نمایندگان دولتها جهان تشکیل شده است و این بدین معنی است که دولتها در تدوین استانده‌های بین‌المللی خود مشارکت دارند. تونس نویمبه، قائم مقام اداره کل حسابرسی و مدیر مالی اداره کل حسابرسی آفریقای جنوبی اخیراً برای مدت ۳ سال از سوی دولت آفریقای جنوبی به عضویت PSC درآمد.

تمام استانده‌های حسابداری بین‌المللی

دولت آفریقای جنوبی استانده‌های حسابداری بخش عمومی آفیک را پذیرفت. (نیویورک/ ۱۴ آگوست سال ۲۰۰۱)- دولت آفریقای جنوبی استانده‌های حسابداری بین‌المللی بخش عمومی^۱ (از این پس IASP) را به عنوان مبنای برای تدوین دستورالعمل‌های رسمی حسابداری بخش عمومی به رسمیت شناخت. آفریقای جنوبی اولین کشوری است که رسماً اعلام می‌کند قصد دارد از IASP ها برای تدوین دستورالعمل‌های رسمی حسابداری بخش عمومی برای دولت ملی خود استفاده کند. IASP ها حاوی الزامات گزارشده‌ی مالی برای دستگاه‌های دولتی و دیگر سازمانها و شرکتها بخش عمومی است. IASP ها براساس ویراست سال ۱۹۹۷ استانده‌های حسابداری بین‌المللی (IAS) تدوین شده است.

ایان مکیتاش، صدر کارگروه بخش عمومی آفیک، می‌گوید که "ما به آفریقای جنوبی به خاطر تصمیم اش مبنی بر پذیرش IASP ها به عنوان مبنای تدوین استانده‌های حسابداری بخش عمومی و نیز کوشش‌هایش در جهت تقویت گزارشده‌ی مالی و حساب‌پذیری^۳ دولت آن تبریک می‌گوییم. این تصمیم گواه روشنی بر التزام آنها به استانده‌های معتبر برتر گزارشده‌ی مالی است".

هیات‌های نظارت عالی^۳ منتشر ساخت.

این مطالعه به عنوان بخشی از کوشش‌های مستمر کارگروه بخش عمومی برای تقویت و ارتقای حساب‌پذیری دولتها جهان به شمر رسیده است. اثر مذکور در واقع

چکیده‌ای از اصول نظارت عالی و کاربست آنها در هستارهای^۴ بخش عمومی، از جمله سازمانهای دولتی ملی، سازمانهای دولتی منطقه‌ای (مثلاً در سطح ایالتها، استان و نواحی)، سازمانهای دولتی محلی (مانند شهرها و شهرکها)، دستگاههای دولتی، و بنگاههای تجاری دولتی به دست می‌دهد.

ایان مکبناش^۵، صدر کارگروه بخش عمومی (PSC)، می‌گوید که "محور بحث این مطالعه عمدهاً به کارکردهای نظارت عالی در بخش عمومی، به ویژه مسئولیت‌های هیات‌های نظارت عالی هستارهای تحت PSC" است.

اعتقاد دارد که بزوی این مطالعه نقش بسزا در بهبود نظارت عالی و حساب‌پذیری در بخش عمومی در سراسر جهان ایفا خواهد شد.

این مطالعه افزون بر اصول نظارت عالی به بررسی کلی انواع گوناگون مراتب حساب‌پذیری در بخش عمومی می‌پردازد و توصیه‌هایی را در زمینه نظارت عالی-

از جمله استاندهای رفتاری، ساختارها و فرایندهای سازمانی، کنترل، و گزارشدهی برونو سازمانی - ارائه می‌کند.

جیم سیلف^۶، مدیر فنی آیفک می‌گوید که "او ضایع و احوال نظارت عالی در حوزه‌های قانونی و حقوقی متفاوت با هم

است، که این انجمنها نماینده بیش از دو میلیون حسابدار شاغل در حرفه‌های حسابداری عمومی، تدریس، حسابداری دولتی، صنعت و تجارت هستند.

ب) نوشت

1. Committee
2. Public Sector Committee
3. Governing in Public Sector: A Governing Body Perspective

۴. فرهنگستان زبان و ادب فارسی به عنوان معادل entity، اصلاح هستار را ثبت کرده است.

5. Ian Mackintosh

6. Jim Sylph

7. veb site.

اصطلاح وب‌گاه نیز یکی دیگر از محصولات فرهنگستان زبان و ادب فارسی است.

8. online bookstore

اصطلاح برخط نیز یکی دیگر از محصولات فرهنگستان زبان و ادب فارسی است. ■

فرق دارد و عوامل تأثیرگذار بر نظارت عالی در یک حوزه‌ی حقوقی خاص اغلب منحصر به همان حوزه است. با وجود این، رهنمودی فراگیر در این مطالعه عنوان شده است که می‌تواند برای تدوین رهنمودهای منطقه‌ای و ملی در خصوص نظارت عالی سودمند واقع شود.

این مطالعه را می‌توان به رایگان از وب‌گاه^۷ آیفک (www.ifac.org) به رایانه‌ی خود منتقل کرد. قیمت نسخه‌ی چاپی به مبلغ ۲۵ دلار آمریکا به علاوه‌ی هزینه حمل است. نسخه‌ی چاپی را می‌توان از طریق کتاب فروشی برخط^۸ آیفک به آدرس www.ifac.org.tstor سفارش داد.

مطالعه‌ی مذکور بخشی از مجموعه‌ی PSC رهنمودهایی است که به وسیله‌ی برای تقویت و بهبود حساب‌پذیری و مدیریت مالی دولتها جهان تدوین شده است. PSC تاکنون ۱۲ استانده‌ی حسابداری بین‌المللی بخش عمومی را تدوین کرده است تا بدین وسیله به دولتها جهان در تهیه اطلاعات مالی قیاس‌پذیر، ربط‌پذیر و فهم‌پذیر کمک کند. علاقه‌مندان می‌توانند از قسمت PSC در وب‌گاه آیفک دیدن کنند.

آیفک یک سازمان جهانی در عرصه حرفه حسابداری است. رسالت آیفک توسعه و ارتقای حرفه است تا از این طریق حرفه را قادر سازد خدماتی منطبق با کیفیت بالا در جهت منافع عمومی ارائه کند. در حال حاضر اعضای آیفک مشتمل بر ۱۵۳ انجمن حسابداری حرفه‌ای از ۱۱۳ کشور

۱. آیفک، ویراست ۲۰۰۱ دست‌نامه‌ی^۱ حسابرسی و حسابداری بخش عمومی را منتشر کرد.

(نيويورك / ۲۷ آگوست سال ۲۰۰۱)

فرداشون بین‌المللی حسابداران (IFAC) برای کمک به حسابرسان، حسابداران و کلیه‌ی کسانی که با نهادهای دولتی همکاری دارند دو دست‌نامه‌ی جدید را منتشر کرد. این دو که از بابت آخرین استانده‌ها و رهنمودهای آیفک روزآمد شده‌اند عبارتند از: "دست‌نامه ۲۰۰۱ بیانیه‌های رسمی حسابرسی بین‌المللی و اخلاقیات"^۲ و "دست‌نامه ۲۰۰۱ بیانیه‌های رسمی حسابداری بخش عمومی".^۳

دست‌نامه‌ی حسابرسی و اخلاقیات ۲۰۰۱ مشتمل بر آیین‌نامه‌ی اخلاقیات آیفک و تمام استانده‌های حسابرسی

علاقه‌مندان قرار می‌دهد.
برای کسب اطلاعات بیشتر می‌توانید از کتاب‌فروشی برخط آیفک به آدرس <http://www.ifac.org> بازدید فرمایید.
آیفک یک سازمان جهانی در عرصه حرفه حسابداری است. رسالت آیفک توسعه و ارتقای حرفه است تا از این طریق حرفه را قادر سازد خدماتی منطبق با کیفیت بالا در جهت منافع عمومی ارائه کند. در حال حاضر اعضای آیفک مشتمل بر ۱۵۳ انجمن حسابداری حرفه‌ای از ۱۱۳ کشور است، که این انجمنها نماینده بیش از دو میلیون حسابدار شاغل در حرفه‌های حسابداری عمومی، تدریس، حسابداری دولتی، صنعت و تجارت هستند.

بی‌نوشت

1. handbook
2. 2001 handbook of International Auditing and Ethics Pronouncements
3. 2001 handbook of Public Sector Accounting Pronouncements.

تسلیت

خانواده محترم آقای دکتر بهکیش

مصطفی وارده را تسلیت عرض نموده، بقای عمر بازماندگان را آرزوه‌مندیم.

انجمن حسابداران خبره ایران

جوای سال ۲۰۰۱ منتشر شده‌اند این دست‌نامه همچنین شامل خلاصه‌های مطالعات بخش عمومی می‌باشد. IPSAS‌ها در تمام هسته‌های بخش عمومی از جمله دستگاه‌های دولتی محلی، دستگاه‌های دولتی منطقه‌ای (مانند ایالتها، استانها و نواحی)، دستگاه‌های دولتی محلی (از جمله شهرها و شهرکها) و نیز هسته‌های وابسته به آنها (مانند دوایر، کارگزارها، هیات‌ها، و کمیسیون‌ها) قابل اعمال می‌باشد.

مبانی تدوین IPSAS‌ها استانده‌های حسابداری بین‌المللی (IAS‌ها) است که در ۳۱ آگوست سال ۱۹۹۷ توسط کارگروه (حالا هیات) استانده‌های حسابداری بین‌المللی منتشر شد. این استانده‌ها بدان‌سبب تدوین شد تا دولتها بتوانند به کمک آنها صورتهای مالی قیاس‌پذیر، ربط پذیر و فهم‌پذیر تهیه کنند.

هر دو نسخه‌ی چاپی و برخط این دست‌نامه به رایگان در اختیار عموم می‌باشد و می‌توان آنها را از طریق کتاب‌فروشی برخط آیفک سفارش داد. (پرداخت هزینه‌ی حمل نسخه‌ی چاپی بر عهده‌ی سفارش‌دهنده می‌باشد).

رهنمودهای رایگان

علاوه بر استانده‌های حسابداری بین‌المللی بخش عمومی که به رایگان و به صورت برخط در دسترس همگان می‌باشد، آیفک نسخه‌های الکترونیکی تمام استانده‌ها، رهنمودها و مطالعات خود را در زمینه‌های آموزش، اخلاقیات؛ (فن‌آوری اطلاعات) و حسابداری مالی و مدیریت به رایگان از طریق وب‌گاه آیفک.

بین‌المللی (IAS‌ها) و شیوه‌نامه‌های عملی است که تا اول جوای سال ۲۰۰۱ منتشر شده است. افزوده‌ها و اصلاحات مندرج در دست‌نامه‌ی ۲۰۰۱ عبارتند از:

- IAS جدیدی درباره‌ی "مسئلیت حسابرس نسبت به بررسی تقلب و خطأ در حسابرسی صورتهای مالی"

- اصلاحیه‌ی IAS مربوط به "گزارش حسابرس درخصوص صورتهای مالی" که در آن حسابرسان ملزم شده‌اند تا در گزارش حسابرسی به نام چارچوب حسابداری مورد استفاده اشاره کنند.

- سه شیوه‌نامه‌ی عملی جدید در خصوص محیط فا (فن‌آوری اطلاعات) (مبتنی بر سیستمهای ریز رایانه، سیستمهای برخط و سیستمهای دادگانی)

- یک شیوه‌نامه عملی جدید درباره‌ی "فون حسابرسی رایانه‌ای"

- یک شیوه‌نامه‌ی جدید درباره‌ی "حسابرسی افزارهای مالی اشتغالی"

این دست‌نامه را می‌توان از طریق کتاب‌فروشی برخط IFAC (به آدرس <http://www.ifac.org/store>) به قیمت ۱۰۰ دلار آمریکا برای هر نسخه به علاوه‌ی هزینه‌ی حمل سفارش دارد. نسخه‌ی برخط این دست‌نامه در صورتی که به همراه نسخه‌ی چاپی سفارش داده شود به قیمت ۷۰ دلار آمریکا است و در صورتی که جداگانه سفارش داده شود، ۹۰ دلار آمریکا است.

دست‌نامه‌ی حسابداری بخش عمومی

دست‌نامه‌ی ۲۰۰۱ در برگیرنده‌ی استانده‌های حسابداری بین‌المللی بخش عمومی از این پس (IPSAS) است که تا اول

دوره‌های حسابداری و مدیریت مالی مرکز آموزش‌های کاربردی

اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران

با همکاری انجمن حسابداران خبره ایران

دوره‌های حسابداری و مالی کوتاه‌مدت و بلندمدت:

کد دوره	نام دوره	مدت دوره	شهریه	پیش‌نیاز
۴۰۱	حسابداری مالی (۱)	۶ ساعت	۲۰,۰۰۰ ریال	—
۴۰۲	حسابداری مالی (۲)	۶ ساعت	۳۵,۰۰۰ ریال	۴۰۱
۴۰۳	حسابداری مالی (۳)	۵ ساعت	۳۰,۰۰۰ ریال	۴۰۲
۴۰۴	حسابداری مالی (۴)	۵ ساعت	۳۰,۰۰۰ ریال	۴۰۳
۴۰۵	حسابداری صنعتی (۱)	۶ ساعت	۳۰,۰۰۰ ریال	۴۰۲
۴۰۶	حسابداری صنعتی (۲)	۵ ساعت	۳۰,۰۰۰ ریال	۴۰۵
۴۰۷	حسابداری مدیریت مالی	۴ ساعت	۳۰,۰۰۰ ریال	۴۰۲
۴۰۸	مدیریت مالی	۲ ساعت	۳۰,۰۰۰ ریال	در حد لیسانس
۴۰۹	صورتهای مالی تلفیقی	۳ ساعت	۵۰,۰۰۰ ریال	۴۰۲
۴۱۰	حسابرسی	۳ ساعت	۲۰,۰۰۰ ریال	۴۰۲
۴۱۱	حسابرسی داخلی	۳ ساعت	۳۰,۰۰۰ ریال	۴۰۲
۴۱۲	قانون مالیات‌های مستقیم	۲۵ ساعت	۴۰,۰۰۰ ریال	۴۰۲
۴۱۳	مدیریت مالی برای مدیران غیرمالی	۲۰ ساعت	۵۰,۰۰۰ ریال	۲ سال سابقه مدیریت
۴۱۴	مهندسی مالی (۱)	۲۰ ساعت	۸۰,۰۰۰ ریال	لیسانس حسابداری یا مرتبط
۴۱۵	مهندسی مالی (۲)	۲۰ ساعت	۸۰,۰۰۰ ریال	۴۱۳
۴۱۶	تجزیه و تحلیل و طراحی سیستمهای حسابداری	۲۰ ساعت	۶۰,۰۰۰ ریال	لیسانس حسابداری یا مرتبط
۴۱۷	اصول برنامه‌ریزی و بودجه	۲۰ ساعت	۵۰,۰۰۰ ریال	لیسانس حسابداری یا مرتبط
۴۱۸	تجهیه صورت گردش وجوده نقد	۱۵ ساعت	۲۵,۰۰۰ ریال	لیسانس حسابداری یا مرتبط
۴۱۹	کلینیک مدیریت	۲۰ ساعت	۴۰,۰۰۰ ریال	لیسانس حسابداری یا مرتبط
۴۲۰	کاربرد نرم‌افزارهای مالی	۶ ساعت	۷۰,۰۰۰ ریال	۴۰۲ و ۴۰۱
۴۲۱	کارگاه آموزش حسابداری با کامپیوتر	۲۰ ساعت	۷۰,۰۰۰ ریال	دبیلم آشنا با حسابداری
۵۰۱	مدیریت مالی	۲۶ ساعت	۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال	لیسانس حسابداری یا مرتبط
۵۰۲	دوره عالی حسابداری و مدیریت مالی	۲۶ ساعت	۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال	لیسانس حسابداری یا مرتبط
۵۰۳	دوره تکمیلی حسابداری و امور مالی (۱)	۲۶ ساعت	۱,۵۰۰,۰۰۰ ریال	دبیلم و سابقه کارحسابداری
۵۰۴	دوره تکمیلی حسابداری و امور مالی (۲)	۲۶ ساعت	۱,۷۵۰,۰۰۰ ریال	۵۰۳

در صورت نیاز به اطلاعات بیشتر می‌توانید با مرکز آموزش‌های کاربردی اتاق بازرگانی به آدرس زیر مراجعه یا با تلفن‌های مرکز تماس حاصل فرمایید.

خیابان انقلاب، بعد از میدان فردوسی خیابان شهید موسوی (فرصت جنوبی) بن‌بست نیکپور پلاک ۶

تلفن ۸۸۲۸۷۸۷ تلفن ۸۸۲۹۶۵۴ نمبر

راهنمای

موسسات حسابرسی

فهرست

۱-آزمودگان

۴-آزمون

۵-آزمون سامانه

۶-اصول پایه

۷-امین نفت

۸-ایران مشهود

۹-بهروز آوران

۱۰-بهرادرفشار

۱۱-بیات رایان

۱۰-بیداران

۱۱-پارس

۱۴-تدبیر نظام گسترش

۱۵-تدوینکو

۱۲-تفسیر

۱۷-چکاد حساب اندیشان

۱۶-حسام

۱۸-خبره

۱۹-دش و همکاران

۲۰-دل آرام

۲۱-دیلمی پور و همکاران

۲۲-رایمند

۲۳-رهیافت حساب تهران

۲۴-سپاهان تراز

۲۵-شاهدان

۲۶-شرکات

۲۷-شوقيان و همکاران

۲۹-طوس

۲۸-فرد اپید

۳۰-کاربرد ارقام

۳۱-کاربرگ بهروش

۳۴-فجزیان پویا

۳۳-مختار و همکاران

۳۶-ممیز

۳۵-همیار حساب

موسسه حسابرسی آزمون

- حسابداران مستقل
- فریدون کشناسی
- فرامرز شایگان

سایر خدمات: طراحی سیستم، نرم افزار
و مشاوره مالی و مالیاتی

تلفن: ۸۰۰۰۸۷۱
فاکس: ۸۰۱۲۳۱۵
نشانی: کارگر شمالی، ۴۴۶، طبقه دوم
صندوق پستی: ۱۴۳۹۵/۷۱۶
Email: keshani@systemgroup.net

موسسه حسابرسی آزمودگان

- حسابداران مستقل:
- مهرداد آن علی
- فرهاد فرزان

سایر خدمات: طراحی سیستم، مشاوره مالی
و مالیاتی، خدمات حسابداری

تلفن: ۸۷۵۷۳۴۰-۴۱
فاکس: ۸۷۳۰۰۵۴۳
نشانی: خیابان پاکستان - کوچه هشتم
شماره ۱۹ - طبقه سوم
صندوق پستی: ۱۴۳۳۵-۷۹۷

موسسه حسابرسی آزمون سامانه

- حسابداران مستقل:
- عبدالرضا (فرهاد) نوربخش
- علی اصغر مجتبی مهری
- حسین قاسمی روحی

تلفن: ۷۵۳۷۹۴۴-۸۳۸۷۵۴
فاکس: ۷۵۲۷۴۵۸
نشانی: خیابان بهار شیراز تقاطع سهور روی
جنوبی شماره ۹۷ صندوق پستی:
۱۵۷۴۵/۱۴۹
میدان هفت تیر - خیابان شهید مفتح
شمالی - خیابان نوری اسفندیاری طبقه
سوم پلاک ۳۸

موسسه حسابرسی و خدمات مدیریت

اصول پایه

- حسابداران مستقل:
- ابراهیم موسوی
- حسن صالح آبادی
- هوشک منوچهř

سایر خدمات: سیستمهای مالی و مدیریت،
مشاوره مالیاتی، مشاوره
مالی، خدمات مالی

تلفن: ۸۴۱۱۵۰۵ و ۸۴۲۲۳۵۳۴

فاکس: ۸۴۱۱۵۰۵ و ۸۴۲۲۳۵۳۴

نشانی: تهران خیابان استاد مطهری
جنوب باشگاه بانک سپه ساختمان
شماره ۴۳ طبقه چهارم

امین نفت

شرکت خدمات مدیریت (سهامی خاص)

- حسابدار مستقل:
- امین محبوبی

سایر خدمات:

- اداره امور سرمایه‌گذاری و سبد سهام
- ارزیابی سهام
- مشاوره مالی و اقتصادی

تلفن: ۶۴۰۴۳۴۴-۶۴۹۷۸۰۱

فاکس: ۶۴۹۴۸۹۵

نشانی: تهران ۱۵۹۳۶ - خیابان طالقانی
شماره ۷۸

Email : Aminnaft@casplanet.com

انجمن حسابداران خبره ایران

تلفنهای ۸۹۰۲۹۲۶

۸۹۰۵۹۲۰

فاکس ۸۸۹۹۷۲۲

<http://www.iranianica.com>

EMail: info@iranianica.com

ایران مشهود

موسسه حسابرسی و خدمات مالی و مدیریت

- حسابداران مستقل:
- محمد رضا گلچین پور
- علیرضا عطوفی
- سید عباس اسماعیل زاده پاکدامن

سایر خدمات: طراحی سیستم، ارزیابی سهام،
مشاوره مالی و مدیریت و
خدمات حسابداری

تلفن: ۸۷۹۱۴۳۷-۸۷۹۱۴۹۹-۸۷۸۵۷۶۵

فاکس: ۸۷۹۱۴۷۰

نشانی: خیابان وحید دستگردی (ظفر) - بین

خیابان آفریقا و بزرگراه مدرس - پلاک

۲۴۸ - طبقه چهارم

صندوق پستی: ۱۴۱۵۵-۴۸۹۹

۱۴۱۵۵-۴۸۹۹

بهراد

موسسه حسابرسی و خدمات مدیریت
بهروز آوران

حسابداران مستقل:

- حمید طبائی زاده فشارکی

سایر خدمات: مشاوره مالی و مالیاتی،
اصلاح حسابها و خدمات
حسابداری

تلفن: ۸۲۱۹۰۹۹

فاکس: ۸۲۳۷۶۷۹

صندوق پستی: ۱۴۵۱۵/۱۱۹۴

حسابداران مستقل: • محمد رضا آرون

حسابرسی و خدمات مالی و مشاوره مالیاتی

تلفن: ۸۷۹۸۲۴۸۹

فاکس: ۸۷۹۸۱۲۴

Email : Tn.Gostar@moe.or.ir

موسسه حسابرسی و خدمات مدیریت

حسابداران مستقل: • عباس اسرار حقیقی • یدالله امیدواری

تلفن: ۸۸۲۹۷۶۱ - ۸۸۳۵۲۰۷

فاکس: ۸۸۳۱۶۸۱

نشانی: شمال میدان هفتمن تیر، خیابان
زیرک زاده، شماره ۲۲

موسسه خدمات حسابداری و حسابرسی تدوینکو

حسابداران مستقل: • احمد ثابت مظلومی • ابوالقاسم فخاریان • جمشید فراوری

سایر خدمات: مشاوره مالی و مالیاتی،
طراحی سیستم

تلفن: ۸۷۸۲۰۹۶ - ۸

فاکس: ۸۸۸۶۱۵۰

نشانی: خیابان ولی‌عصر، پائین تراز میدان
ونک، پلاک ۱/۲۷۹

صندوق پستی: ۱۹۳۹۵/۳۱۴۹

EMail: tadvinco@mail.dci.co.ir

موسسه حسابرسی پارس

حسابداران مستقل: • سید داود علوی

سایر خدمات: مشاوره مالی و مالیاتی،
طرح و تدوین نظامهای مالی،
خدمات حسابداری

تلفن: ۸۹۶۸۵۳۲ - ۳

فاکس: ۸۹۶۲۴۹۳

نشانی: شهران بلوار کشاورز، شماره
۲۱۲ طبقه اول

صندوق پستی: ۱۴۱۵۵-۴۱۳۵

موسسه حسابرسی و خدمات مدیریت پتروشیمی حسام

حسابداران مستقل: • رضا مستاجران • غلامحسین دواتی • علی امانی

سایر خدمات: خدمات مالی - مالیاتی و
مدیریت، ارزیابی سهام، طراحی
سبتمهای اطلاعات مدیریت

تلفن: ۸۸۴۵۴۶۶ - ۸۸۴۵۴۶۶

فاکس: ۸۸۴۵۴۶۵

نشانی: خیابان کریمخان زند، ساختمان
۵۴، شماره ۱۷

صندوق پستی: ۱۵۷۴۵-۹۴۷

Email: Hessam-aud@apadana.com

حسابداران مستقل: • حمزه پاکنیا

تلفن: ۶۵۰۵۳۸۳ - ۹۸۸۸۰۲

فاکس: ۶۵۰۵۳۸۳

نشانی: خیابان ستارخان - انتهای خیابان
نهم دریان بو بلاک ۷۵ طبقه اول

صندوق پستی: ۱۴۵۶۵/۳۳۳

انجمن حسابداران خبره ایران

تلفنهای ۸۹۰۲۹۲۶

۸۹۰۵۹۲۰

فاکس ۸۸۹۹۷۲۲

EMail: Anjoman@systemgroup.net

info@iranianica.com

موسسه حسابرسی بیات رایان

حسابداران مستقل: • منوچهر بیات • ابوالقاسم مرآتی • عبدالحسین رهبری • علیرضا جم

سایر خدمات: طراحی سیستم (نرم افزار)
مشاوره مالی و مالیاتی،
خدمات حسابداری

تلفن: ۸۸۲۶۶۸۴

فاکس: ۸۳۰۷۹۲۸

ناکس: ۸۳۰۷۹۲۷

نشانی: خیابان کریمخان زند، ایرانشهر شمالی-

شماره ۲۲۷ - ط ۲

Email : bayatrayan@neda.net

موسسه حسابرسی و خدمات مالی

چکاد حساب‌اندیشان

حسابدار مستقل:

- مهریان ریحانی

تلفن: ۲۰۶۴۲۹۰

تلفن همراه: ۰۹۱۱۲۰۰۷۹۶۹

نشانی: تهران - خیابان جهان‌آرآ - خیابان

۲۹ پلاک ۳۹ طبقه همکف

صندوق پستی: ۱۴۳۹۵-۱۵۹

موسسه حسابرسی خبره

حسابداران مستقل:

- داود خمارلو
- نعمت‌الله علیخانی راد
- سیاوش سهیلی

سایر خدمات: طراحی سیستم - مشاوره امور مالی

تلفن: ۸۸۰۴۵۱۹-۲۱-۰۲۳۱۶

فاکس: ۸۹۰۲۳۴۰

نشانی: خیابان ولی‌عصر - کوی پژوهشکپور

(شمال فروشگاه قدس) شماره ۲۳

کدپستی ۱۵۹۴۸

موسسه حسابرسی

دش و همکاران

حسابداران مستقل:

- بهروز دارش
- سید حسین عرب‌بازاره
- میلتون ایوان کریمیان

سایر خدمات: طراحی سیستم، مشاوره مالی و مالیاتی، خدمات مالی

تلفن: ۶۹۴۵۴۶۷-۶۹۴۵۴۶۵

فاکس: ۶۴۲۹۹۷۱

نشانی: تهران - خیابان جسمال‌زاده شمالی

بالاتر از بلوار کشاورز روی روی بانک

ملی شماره ۲۵۳

صندوق پستی: ۱۴۱۸۵/۴۸۷

موسسه حسابرسی و خدمات مدیریت

دل آرام

حسابدار مستقل:

- محمد دل آرام

سایر خدمات: مشاوره مالی، مدیریت،

مالیاتی، خدمات مالی و اصلاح حساب

تلفن و فاکس: ۰۹۰۴۴۹۶-۰۸۹۰۸۴۳۹

نشانی: تهران، میدان جهاد (دکتر فاطمی)،

خیابان کامران، پلاک ۱/۱، واحد ۱ کدپستی ۱۴۱۵۸

موسسه حسابرسی و خدمات مدیریت

دیلمی‌پور و همکاران

حسابدار مستقل

- مصطفی دیلمی‌پور

سایر خدمات مشاوره مالی و مالیاتی،

طرح و اجرای سیستمهای مکانیزه مالی و اداری،

مشاوره سرمایه‌گذاری و ارزیابی سهام

تلفن: ۰۲۰۴۶۹۶۱-۰۲۰۴۶۹۷

فاکس: ۰۲۰۱۷۵۰۲

نشانی: بزرگراه آفریقا - شماره ۲۳

مجتمع اداری الهیه - واحد ۶۰۶

کدپستی ۱۹۶۶۷ تهران

Email: mossi@tavana.net

رایمند (شرکت سهامی خاص)

حسابداران مستقل

- عباسعلی دهدشتی‌نژاد

- فریبرز امین

- همایون مشیرزاده

سایر خدمات مشاوره مالی و مالیاتی

طرح و تدوین سیستمهای مالی، خدمات حسابداری

تلفن: ۰۸۹۰۹۷۱۸

فاکس: ۰۸۹۰۳۴۹۶

نشانی: خیابان زرتشت - شماره ۳۲

تهران ۱۴۱۵۸

Email: Rymand78@dpir.com

موسسه حسابرسی رهیافت حساب

تهران

حسابداران مستقل:

- عبد‌الجود اسلامی
- فریدون ایزدپناه
- محمدحسین توکلی
- محمدحسن زرین‌فکر
- هوشنگ غیبی

سایر خدمات: حسابرسی و ارائه خدمات

مالی و سیستم

تلفن: ۸۹۷۷۶۷۲

فاکس: ۸۹۷۷۶۷۱

نشانی: تهران خیابان سید جمال الدین اسدآبادی

خیابان پهارم پلاک ۵

Email: rahyafteh@yahoo.com

موسسه حسابرسی و خدمات مدیریت

دل آرام

حسابدار مستقل:

- محمد دل آرام

سایر خدمات: مشاوره مالی، مدیریت،

مالیاتی، خدمات مالی و اصلاح حساب

تلفن و فاکس: ۰۹۰۴۴۹۶-۰۸۹۰۸۴۳۹

نشانی: تهران، میدان جهاد (دکتر فاطمی)،

خیابان کامران، پلاک ۱/۱، واحد ۱ کدپستی ۱۴۱۵۸

موسسه حسابرسی شاهدان

حسابدار مستقل:

- منصور شمس‌احمدی

تلفن و فاکس: ۰۳۱(۶۸۷۶۰۰)

نشانی: اصفهان، میدان آزادی، ابتدای

خیابان آزادگان، جنب بانک مسکن

شعبه سعادت‌آباد، شماره ۹، طبقه دوم

صندوق پستی: ۸۱۶۴۵/۷۳۴

موسسه حسابرسی شاهدان

حسابدار مستقل:

- منصور شمس‌احمدی

تلفن و فاکس: ۸۳۰۹۱۰۰

نشانی: خردمند شمالی شماره ۱۳۵ طبقه

سوم

Email: Mansour sa@systemgroup.net

مُوسَسَه حسابرسی مختَار و همکاران

عضو گروه بین‌المللی Moors Rowland International

- حسابداران مستقل:
- نصرالله مختار
- بهرام غیایی

سایر خدمات: مشاوره مالی و مالیاتی، طرح و تدوین سیستمهای مالی، خدمات حسابداری

تلفن: ۸۹۰۹۷۱۸

فاكس: ۸۹۰۴۴۹۶

نشانی: خیابان زرتشت - شماره ۳۲
تهران ۱۴۱۵۸

Email: Rymand78@dpipr.com

مُوسَسَه حسابرسی و خدمات مدیریت

مُجَرَّبَان پویا

- حسابداران مستقل:
- اکبر وقار کاشانی
- علی اصغر خلفی

سایر خدمات: طراحی سیستمهای مدیریت، مشاوره مدیریت، خدمات حسابداری مالیاتی و بیمه

تلفکس: ۴۴۶۶۰

نشانی دفتر مرکزی: تهران خیابان جنت آباد - خیابان هشتم غربی

تلفکس: ۱۰۰

نشانی دفتر اصفهان: خیابان وحدت - نرسیده به فلکه ارتش - اندیاد کرجه فرج‌انگیز پ ۳

همیار حساب

موسَسَه حسابرسی و خدمات مالی

- حسابداران مستقل:
- نریمان شعری‌افی
- مسعود مبارک
- محمد تقی سلیمان‌نیا

سایر خدمات: مشاوره مالی و مالیاتی، اصلاح حسابها و خدمات حسابداری

تلفن: ۸۰۶۳۲۷۴

فاكس: ۸۰۶۳۲۷۵

نشانی: خیابان سید جمال الدین اسدآبادی نیش خیابان ۳۷ ساختمان شماره ۳۵۵ طبقه اول صندوق پستی: ۱۴۱۵۵ - ۱۶۴۳

موسَسَه حسابرسی طوس

- حسابداران مستقل:
- محمدعلی شعبانی سبزه‌میدانی
- علی دهدشتی

تلفن: ۶۷۰۴۴۲۵

فاكس: ۲۸۰۰۳۹۳

نشانی: خیابان انقلاب - چهارراه کالج خیابان خارک - پلاک ۱۲ - طبقه ۲

موسَسَه حسابرسی کاربرد ارقام

- حسابدار مستقل:
- رضا معظمی

تلفن: ۸۹۰۰۸۱۲ - ۸۸۹۹۸۰۴

فاكس: ۸۹۰۰۸۱۲

نشانی: خیابان ولی‌عصر بین زرتشت و دکتر فاطمی شماره ۷۴۸ ساختمان زندیه طبقه چهارم شماره ۱۷ صندوق پستی: ۱۶۱۳ - ۱۳۱۴۵

موسَسَه حسابرسی کاربرگ بهروش

- حسابدار مستقل:
- منصور میرزا خانی

تلفن: ۰۳۱-۶۱۵۴۷۴

نشانی: اصفهان - خیابان آپادانا دوم کوی الفت، بن بست مهر شماره ۲۹

طبقه دوم

اصفهان - صندوق پستی ۸۱۶۵۵-۳۴۴

موسَسَه حسابرسی و خدمات مدیریت ممیز

- حسابداران مستقل:
- محمد نبی‌داهی
- حسین سیادت‌خوا (موشانی)

سایر خدمات: مشاوره مالی و مالیاتی، اصلاح حساب، سیستم خدمات حسابداری

تلفن: ۸۸۰۱۹۰۴

فاكس: ۸۸۰۲۷۵۵

نشانی: میدان ولی‌عصر - اول بلوار کشاورز شماره ۳۵ - طبقه دوم - کدپستی ۱۳۳۱۵

موسَسَه حسابرسی شراکت

حسابداران مستقل:

- سیروس گوهري
- مجید کشورپژوه لنگرودی

سایر خدمات: طراحی سیستم، مشاوره مالی و مالیاتی، خدمات حسابداری

تلفن: ۸۷۱۷۶۵۱ - ۸۷۱۷۶۵۱

فاكس: ۸۷۵۹۰۹۴

نشانی: خیابان قسائم مقام فراهانی - بعد از تهران کلینیک، ساختمان ۲۱۶

طبقه چهارم، واحد ۳۵

صندوق پستی: ۱۵۸۷۵ - ۶۶۶۶

موسَسَه حسابرسی شوقيان و همکاران

حسابدار مستقل:

- محمد شوقيان

سایر خدمات: طراحی سیستم (بهمنهار نرم‌افزار مالی)، مشاوره مالی و مدیریت و خدمات حسابداری

تلفن: ۸۸۰۴۹۴۱ - ۹۲

فاكس: ۸۸۰۴۹۴۰

نشانی: تهران، خیابان ولی‌عصر، بالاتر از فروشگاه قدس نرسیده به خیابان فاطمی، خیابان شهید حمید‌صدر پلاک ۳۸ طبقه سوم آپارتمان شماره ۱۰

موسَسَه حسابرسی و مشاوره

فرداپديد

حسابدار مستقل:

- حمیدرضا ارجمندی

سایر خدمات: حسابرسی عملیاتی (عملکرد مدیریت)، خدمات حسابداری، طراحی سیستم و مشاوره مدیریت

تلفن: ۸۸۹۰۱۲۰

فاكس: ۸۸۰۶۰۶۵

نشانی: میدان جهاد (دکتر فاطمی)، خیابان کامران، پلاک ۱۷/۱، طبقه سوم، واحد هفتاد و پنجم کدپستی ۱۴۱۵۸۹۵۳۹۸ صندوق پستی: ۱۴۱۵۵ - ۵۵۴۴

EMail: fardapadid@email.com
EMail: arjmandi@iranianica.com

● برگزاری آزمون ششمین دوره

- آزمون ورودی Cima (زبان انگلیسی و هوش ریاضی) در تاریخ ۱۳۸۰/۷/۲۶ با حضور حدود ۵۰ نفر تشکیل شد که از این میان حدود ۲۰ نفر برای مصاحبه دعوت شدند و ۱۸ نفر از آنان برای مسیرهای مختلف آموزشی مرکز انتخاب شدند.
- مقاضیانی که زبان انگلیسی را سطح عالی بدانند هنوز هم فرصت ثبت نام دارند.

● امتحانات رسمی نوامبر ۲۰۰۱

- امتحانات رسمی نوامبر ۲۰۰۱ از روز ۸۰/۸/۲۸ تا ۸۰/۹/۱ در هشت نوبت برگزار شد و در این نوبت برای اولین بار یکی از دانشجویان مرکز (آقای مهدی اتحایی) در مرحله نهایی Final شرکت داشتند که برای ایشان آرزوی موفقیت می‌کنیم.

● کلاس زبان اختصاصی

- کلاس زبان اختصاصی مرکز از اوایل آذرماه آغاز می‌شود. این کلاس به مدت ۱۲۰ ساعت (هفت‌ای ۲ روز، هر روز ۴ ساعت) تا اسفندماه به طول خواهد انجامید.
- سایر مقاضیان نیز می‌توانند برای شرکت در کلاس مذکوره نمایند.

● ثبت نام و شروع ششمین دوره Cima

- دانشجویان جدید و قدیم تا ۱۳۸۰/۱۰/۱۰ وقت دارند برای ثبت نام و پرداخت حق عضویت سال ۲۰۰۲ اقدام نمایند.
- کلاسها از نیمه دی ماه آغاز می‌شود و تا نیمه اردیبهشت سال بعد ادامه خواهد یافت.

● امتحانات مه ۲۰۰۲

- پایان مهلت انتخاب دروس برای امتحان مه ۲۰۰۲ و پرداخت هزینه مربوط، روز ۱۳۸۰/۱۱/۳۰ می‌باشد. این امتحانات اواخر اردیبهشت سال ۸۱ در تهران برگزار خواهد شد.

خیابان ستارخان- انتهای خسرو جنوبی - ضلع شرقی باشگاه شماره ۲ صنعت نفت - دانشکده حسابداری و علوم مالی نفت - طبقه چهارم
E-mail: Cima@Iranianica.com

اصطلاح‌شناسی

امیر پوریانسب

entity

کاشکی هستی زبانی داشتی

مولوی

تا زهستان پرده‌ها برداشتی

مقدمه

عمومی entity در علوم، entity در حسابداری و برابرگذاری entity عرضه کند.

ریشه و معنی entity

۳- واژه‌ی entity از واژه‌ی فرانسوی *entité* (انتیت) برگرفته شده است؛ ریشه‌ی *entité* به *entitas* (انتیتاس) باز می‌گردد. *entitas* واژه‌ای متعلق به زبان لاتین میانه است که خود از مشتقان واژه‌ی *ens* است. *ens* از واژگان زبان لاتین باستان و صفت فاعلی از فعل *esse* (اسه) به معنی "بودن" است. *esse* لاتین و فعل "استن" فارسی هر دو منشاء یکسانی دارند و گفتنی است که "استن" نیز یکی از صورت‌های فعل "بودن" است.

۴- در فرهنگ‌های عمومی مدرن نیز entity در معنای باستانی خود به کار می‌رود. برای مثال معنی entity در فرهنگ دنیاً جدید و پیشتر در دو زیرمدخل به هم مرتبط عرضه شده است:^۱ ۱. (الف) باشنده (بودنی، یا موجود)؛ هستی (وجود، بودن، یا باشندگی)، (ب) ماهیت چیزی جدای از صفات عَرَضی^۲ آن، ۲. چیزی که وجودی کرایمند^۳ و منفرد در عالم واقعیت یا عالم ذهن دارد؛ هر چیزی که واقعی است.^۴ این دو زیرمدخل در معنا تفاوت چندانی با هم ندارند و ناظر بر "بودن" چیزی هستند. بنابراین معنی مدرن entity چندان تفاوتی با معنی باستانی آن ندارد و همان‌طور که در مبحث بعد خواهیم خواند این واژه به عنوان یک اصطلاح در حوزه‌های دانش هم تقریباً به همین معنی به کار می‌رود و فقط مصاديق آن از حوزه‌ای به حوزه‌ی دیگر فرق می‌کند.

۱- اصطلاح entity در زبان انگلیسی جزو اصطلاحات کلیدی اکثر حوزه‌های دانش است. در نوشته‌های فارسی نیز مترجمان و مؤلفان هر رشته به فراخور خود کوشیده‌اند تا معادلی را برای این واژه برگزینند. تاکنون بیش از ۴۰ معادل برای واژه‌ی entity در بیش از ۱۵ حوزه به کار رفته است. برخی از معادل‌های entity (به ترتیب الفبا) عبارتند از: "امر (معارف اسلامی)؛ باشنده (فلسفه)؛ بودمان (ریاضی)؛ بود؛ جان، جوهر، چیز، و حقیقت (فلسفه)؛ خودبود (فیزیک)؛ ذات (روان‌شناسی)؛ شیئی (دین‌شناسی)؛ شخص (حقوق)؛ شخصیت، شخصیت حسابداری، و شخصیت مستقل (حسابداری)؛ عنصر، و عنصر زبانی (زبان‌شناسی)؛ کائن، کون، گوهر، و ماهیت (فلسفه)؛ مجموعه‌ی واحد (زبان‌شناسی)؛ موجود (زیست‌شناسی)؛ موجودیت (فیزیک)؛ مؤسسه (اقتصاد)؛ نهاد (فنی- مهندسی)؛ نهد (ریاضی)؛ واحد (حقوق)؛ واحد اقتصادی، و واحد تجاری (حسابداری)؛ واحد مستقل (پژوهشکی و حسابداری)؛ وجود (روان‌شناسی)؛ وجود مستقل (دین‌شناسی)؛ هستار (مخابرات)؛ هستمان (فیزیک)؛ هستومند؛ هستی (حقوق)؛ هویت".^۱

۲- همان‌طور که دیده می‌شود در بیشتر حوزه‌ها، از جمله حسابداری، از چندین معادل برای entity استفاده می‌شود، در حالی که از منظر علمی این تنوع‌گرایی نه بایسته نه شایسته است. حتی در خصوص این واژه به نظر می‌رسد که تنوع‌گرایی در میان حوزه‌ها نیز نالازم است. به هرحال این نوشته به entity اختصاص دارد و نگارنده می‌کوشد تا مطالبی را پیرامون ریشه و معنی

entity در حسابداری

۱- در حسابداری entity یکی از اصطلاحات پرسامد است و همان طور که در مقدمه آمد تاکنون در حدود چند معادل برای آن به کار رفته است. اما هیچ یک از معادل‌ها مناسب نیست. دلیل این امر عمدتاً می‌تواند دو چیز باشد: ۱) برخی از معادل‌های entity در اصل معادلی برای اصطلاحات دیگر هستند مثلاً به نظر می‌رسد " واحد اقتصادی" و " واحد تجاری" به ترتیب معادل‌های business enterprise (unit) و economic unit بیشترند. حقیقت این است که اگرچه این دو اصطلاح با entity رابطه‌ی معنایی دارند اما مفاهیم آنها با entity متفاوت است. ۲) برخی معادل‌ها، مانند "شخصیت" و " واحد مستقل" مخلوط میان سه موضوع متفاوت - یعنی مفهوم entity، اصل موضوعی^{۱۹} entity و نظریه‌ی entity - هستند. به عنوان مثال، "شخصیت"^{۲۰} فقط در نظریه‌ی entity مطرح است. بعدتر در این خصوص صحبت خواهد شد. ابتدا ضروری است تا بین اصل موضوعی^{۲۱} entity، نظریه‌ی entity^{۲۲} و مفهوم entity^{۲۳} فرق قائل شویم.

اصل موضوعی entity

۱۱- بنا بر اصل موضوعی entity هر بنگاه یک واحد حسابداری^{۲۴} است که آن را از مالکان و دیگر entity‌های حسابداری متمایز می‌کند. این اصل موضوعه در واقع کرانه‌ها و مرزهای علاقه و دلیستگی حسابداری را تعریف می‌کند و بر اساس آن بیشترها^{۲۵} (مصادیق یا موضوعات)، رویدادها^{۲۶} و صفت‌های^{۲۷} رویدادهایی که باید در صورت‌های مالی گنجانده شود محدود می‌گردد. این اصل موضوعه همچنین مسئولیت امانت‌داری^{۲۸} مدیریت در قبال سهامداران را بازمی‌شناسد. در متنون مبدأ از اصطلاحاتی مانند entity axiom، entity principle و entity assumption به عنوان مترادف‌های اصل موضوعی entity استفاده می‌شود.

۱۲- اصل موضوعی entity را با گروههای اسمی اصل تفکیک شخصیت، فرض تفکیک شخصیت و اصل واحد مستقل و اصل شخصیت مستقل و نظایر اینها برابر نهاده‌اند.

نظریه‌ی entity

۱۳- امّا نظریه‌ی entity در پی ناکامی‌های نظریه‌ی مالکیت^{۲۹} شرح و بسط یافت. معمار اصلی این نظریه، ویلیام ای پیتون، پروفسور مادام‌العمر دانشگاه میشیگان است.^{۳۰} از منظر پیتون به موجب نظریه‌ی entity، شرکت و مالکانش، هر کدام باشندگان جداگانه‌ای هستند. وی این نظریه را برای شرکتهای سهامی عرضه کرد. بر این اساس این نظریه متفاوت از "اصل موضوعی entity"

۵- به همین دلیل در نوشته‌های فارسی در حدود ۱۱ معادل از مشتقات فعل "بودن" (شامل دو صورت دیگر فعل بودن یعنی باشیدن و هستن) و "کان" (به معنی "بودن" در عربی) به کار می‌رود. فهرست آنها عبارت است از: باشندگان، بودمان، بود، خودبوده، کائن، گون، هستار، هستمان، هستنده، هستمند، و هستی.

entity در علوم

۶- همان‌طور که گفته شد، entity واژه‌ای است که به عنوان یک اصطلاح کلیدی پرسامد در اکثر زبان‌های علمی حضور دارد. در هر حوزه‌ی علمی این اصطلاح به معنی موجودیت‌ها، هستی‌ها، وجودها، باشندگان، کائنات، عناصر، هستنده‌ها، هستمان‌ها، بودمان‌ها یا...، اعم از خود و کلان، کل و جزء، گروهی و یگانه، عینی و ذهنی است. به عبارتی تمام سیستمهای اجزاء و زیرسیستمهای زیراجزای یک حوزه‌ی دانش، توگویی فیزیک، هر کدام به عنوان یک entity محسوب می‌شوند. هر entity متعلق به حوزه‌ی خود است.

۷- برای مثال در فیزیک مدرن، کوچکترین entity‌ها را میدان^۵ می‌نامند. در اثر برهم‌کنش میدان‌ها، از جمله میدان الکترومغناطیس (برقاطیس)، میدان فوتونیک، میدان کوارک و میدان مزوونیک، در تمام سطوح از خیلی کوچک (فیزیک زیرهسته‌ای^۶) تا خیلی بزرگ (فیزیک فضایی^۷ و کیهان‌شناسی^۸) دامنه‌ی عظیمی از entity‌های گوناگون متشکل از اتم و مولکول پدید می‌آید. اتم‌ها و مولکول‌ها وقتی توده‌وار با هم می‌آمیزند واریته‌ای بی‌کران از رفتار جمعی را به نمایش می‌گذارند که تمام سیستم‌های شیمیایی و زیست‌شناسختی به علاوه ابررسانها^۹ و ابرشارگی‌ها^{۱۰} و سراسر طیف فرایندهای کلاسیک بزرگ‌مقیاس (با تمام پیچیدگی‌های این، مانند فرایندهای هواشناختی) و دنیای میزها، صندلی‌ها، کاربرگ‌های حسابرسی، دفاتر حسابداری، گزارش‌های مالی، ماشین‌های حساب و غیره (که به طور کلاسیک توده‌وار رفتار می‌کنند)، و درون ستارگان، کهکشان‌ها، تپ‌اخته‌ها^{۱۱}، ابرنواخترها^{۱۲}، سیاه‌چاله‌ها^{۱۳} و کل جهان را در بر می‌گیرد.

۸- به عنوان مثال دیگر، در زبان‌شناسی entity شامل تمام عناصر زبانی مانند واج^{۱۴}، هجای^{۱۵}، تکواز^{۱۶}، واژه^{۱۷}، گروه^{۱۸}، جمله، بند، کتاب، گفتمان و غیره است.

۹- معنی entity در دو حوزه‌ی فیزیک و زبان‌شناسی به لحاظ اطلاق بر اجزاء و زیر اجزاء، چندان تفاوتی با هم ندارد. اما مصادیق entity در فیزیک شامل تمام پدیده‌های مادی (فیزیکی)، از میدان‌ها تا کل جهان، و در زبان‌شناسی در برگیرنده‌ی عناصر سخن است.

ماهیت علایق افراد یا گروه‌ها شناسایی می‌شود.^{۳۵} این رویکرد اساساً استفاده کنندهٔ مدار است و حوزه‌های جدید حسابداری از جمله حسابداری منابع انسانی، حسابداری اجتماعی اقتصادی^{۳۶}، حسابداری بهای سرمایه^{۳۷}، و گزارشگری پیش‌محاسبات مالی^{۳۸} را نیز در بر می‌گیرد.

معادل entity

۱۷- همان‌طور که پیشتر هم گفته شد به نظر می‌رسد اصطلاحات شخصیت، شخصیت مستقل، واحد اقتصادی، واحد تجاری، واحد مستقل، و نظایر اینها معادلی مناسب برای entity نباشد.

۱۸- شخصیت و اصطلاحات مركب از آن مانند شخصیت مستقل و شخصیت حسابداری از آن جهت مناسب نیستند که برخی از entity‌های حسابداری، مانند مؤسسات فردمالکی، entity اساساً هیچ شخصیتی از خود ندارند. شخصیت در نظریهٔ مطرح می‌شود. در این نظریه، entity حسابداری حیاتی مستقل از جیات مالکانش دارد. entity یک شخص واقعی مالک دارایها و مدیون بدھیها و حقوق مالی است.

۱۹- همان‌طور که گفته شد واحد اقتصادی و واحد تجاری، چه در معنای اعم و چه در معنای اخض، به ترتیب معادلی برای business enterprise (unit) و economic unit هستند و اطلاق آنها برای entity جایز نیست. اگرچه entity با دو اصطلاح دیگر رابطه‌ی معنایی دارد اماً متراffد آنها نیست. برای مثال، نسبت معنایی entity و واحد تجاری از جنس رابطه‌ی شامل و مشمول است. علاوه بر واحدهای تجاری شامل واحدهای غیرتجاری نیز می‌شود. بنابراین واحد تجاری شامل تمام entity‌های حسابداری نیست و مصاديقش بسیار محدودتر از entity است. برای درک بهتر این نوع رابطه‌ی معنایی می‌توان از مثالی ملموس‌تر استفاده کرد. رابطه‌ی این دو نیز رابطه‌ی شامل و expense (هزینه) اشاره کرد. رابطه‌ی این دو نیز رابطه‌ی شامل و expense cost است. به همین دلیل است که cost را می‌توان به همراه شروطی در صورت سود و زیان درج کرد.

۲۰- اصطلاح "واحد مستقل" نیز نامناسب می‌نماید زیرا بسیاری از entity‌های حسابداری وابسته‌اند. از این میان می‌توان به واحدهای تابع و بخش و زیربخش‌های یک بنگاه اشاره کرد.

۲۱- این که چرا تاکنون معادلی مناسب برای entity برگزیده نشده است، معلول عوامل بسیاری است که بحث درباره‌ی آنها از حوصله‌ی این نوشتار بیرون است. یکی از مهم‌ترین آنها خلط حریم معنایی entity با اصطلاحاتی مانند enterprise،

است. اصل موضوعه‌ی entity قائل به تفکیک تلاشهای کسب و کار و افراد است. چنانچه یک بستنی فروش برای کسب و کار خودش از استناد و مدارک حسابداری جداگانه استفاده کند، این کار او ضرورتاً مصدق عملی نظریه‌ی entity نیست، اما در شمول اصل موضوعه‌ی entity قرار می‌گیرد. افزون بر این چنانچه بخواهیم از میان نظریه‌های حقوق مالی^{۳۹} یکی را برای تبیین عمل حسابداری اشخاص حقیقی، مانند این بستنی فروش، برگزینیم آنگاه "نظریه‌ی مالکیت" مربوط خواهد بود و نه نظریه‌ی entity. ۱۴- اگرچه نظریه‌ی entity به ویژه برای حسابداری شرکتهای سهامی مناسب است، اماً طرفداران آن معتقدند که از آن می‌توان برای شرکتهای غیرسهامی، مؤسسات فردمالکی و حتی سازمان‌های غیرانتفاعی استفاده کرد. پیتون entity را یک "چیز بسیار واقعی" و یک existence (هستی) واقعی و اندازه‌پذیر می‌داند که حتی personality (شخصیت) از خود دارد.^{۴۰}

مفهوم entity

۱۵- "مفهوم entity به شرکت‌های غیرسهامی، مؤسسات فردمالکی، شرکت‌های سهامی و بنگاه‌های کوچک و بزرگ و افراد گفته می‌شود، همچنین ممکن است به بخشی از یک شرکت (مانند گروه شرکت‌ها) گفته شود.^{۴۱} اساساً دوریکرد به تعریف entity حسابداری مطرح است. یک رویکرد را که برای اولین بار موریس مونیتس در مطالعه‌ی پژوهشی حسابداری ش.۱، عنوان کرد، عبارت از تعیین واحد اقتصادی است که بر منابع خود کنترل دارد، مسئولیت‌هایی را می‌پذیرد و تعهداتی را تقبل و انجام می‌دهد، و فعالیت‌های اقتصادی را اجراء می‌کند. مونیتس واحد اقتصادی را در معنای اعم و اخص خود به کار می‌برد و بنابراین چنین entity حسابداری می‌تواند "یک فرد، یک شرکت غیرسهامی، یک شرکت سهامی قانونی یا گروهی تلفیقی باشد که فعالیت انتفاعی یا غیرانتفاعی انجام می‌دهد.^{۴۲} این رویکرد را هیأت استانده‌های حسابداری مالی (FASB) نیز در بیانیه‌ی مفاهیم حسابداری مالی شماره‌ی ۱ SFAC ش. ۱ به رسمیت شناخته است. این رویکرد را با عنوان رویکرد "شرکت‌مدار" می‌نامند.

۱۶- رویکرد دوم را یکی از کارگروه‌های انجمن حسابداری آمریکا^{۴۳} عرضه کرد. بر اساس این رویکرد، entity حسابداری بر حسب حوزه‌ی علاقه اقتصادی استفاده کنندگان گوناگون تعریف می‌شود. بنابراین علایق استفاده کنندگان در واقع کرانه‌ها و جفرانیای entity حسابداری و اطلاعات قابل درج در صورتهای مالی را ترسیم و تعریف می‌کند. "تعیین کرانه‌های چنین entity حسابداری با تعیین (۱) افراد یا گروه‌های علاقه‌مند، و (۲) تعیین

- 23- accounting unit
 24- objects
 25- events
 26- attribute
 27- fedacary responsibility
 28- proprietary theory
 29- William Paton, Accounting Theory, Scholars Book Co (1962, Originally Published in 1922)
 30- equity theories
 31- Ibid., P.473
 32- Moonitz Maurice, Accounting Research Study No.1, "The Basic Postulates of Accounting" (AICPA, 1961).
 33- Op.cit., p. 23
 34- AAA 1964 Concepts and Standards Research Study Committee on Business Entity Concept, "The Accounting Review (July, 1965).
 35- Op.cit, P. 358
 36- socioeconomic accounting
 37- accounting for cost of capital
 38- reporting of financial frcasts

۳۹- گروه واژه‌گزینی، واژه‌های عمومی- ۲ همراه با واژه‌های مربوط به انواع گردهمایی، فرهنگستان زبان و ادب فارسی (بهمن ۱۳۷۷)، ص. ۳۴.

منابع

- 1- Kam Vernon, "Accounting Theory", John Willy & Sons Inc. (1986).
 2- Paton William, "Accounting Theory", Scholurs Book Co. 1962, Originally Published in 1922.
 3- Webster's New World Dictionary, 2d Colledge Edition, Prentice Hall Press (1986).
 4- "Pilosophical Perspectives on Accounting- Essay in Honor of Edward Stamp", Edited by M.J. Mumford & K. V. Peasnell (1992).
 5- Belkqaoui Ahmed Riahi, "Accounting Theory", 4th Ed., Thomson Learning (2000).
 6- Hendriksen Eldon S. & Micheal Van Breda, Accounting Theory, 5th Ed., Irwin (1992).

economic unit (firm) و business enterprise اینهاست. به هر حال معادلی باید برای entity برگزیده شود که اولاً از قاعده‌ی مفهوم یکی، اصطلاح یکی تبعیت کند و ثانیاً واژه باشد تا بتوان از آن در ترکیب‌های نحوی، مانند اصل موضوعی entity و نظریه‌ی entity استفاده کرد.

همانطور که گفته شد entity در حسابداری مانند حوزه‌های دیگر به تمام باشندگان و هستی‌های حسابداری اطلاق می‌شود. و نیز دیدیم که ریشه‌ی entity از فعل esse لاتین به معنی "بودن" است و در فرهنگ‌های نوین نیز به همین معنا به کار می‌رود. به همین دلیل در حدود یک سوم از معادله‌های entity از مشتقات "بودن" و "کان" می‌باشند. از این میان برخی، مانند باشندۀ، هستار ۲۹ و هستنده، به قیاس با ens، صفت فاعلی می‌باشند. "هستار" واژه‌ی نوساخته‌ای است که اخیراً فرهنگستان زبان و ادب فارسی به عنوان معادل entity برای رشته‌ی مخابرات برگزیده است. این واژه بنا بر قاعده‌ی واژه‌سازی آر ساخته شده است. یک نوع از محصولات آر را صفت‌های فاعلی تشکیل می‌دهند. بنابراین از این نظر نیز بین ریشه‌ی entity و هستار شباهت وجود دارد.

به نظر نگارنده، اصطلاح "هستار" می‌تواند مشکلات معادل‌گذاری برای entity را برطرف کند و حریم معنایی آن را از "واحد اقتصادی"، "واحد تجاری"، "شخصیت مستقل" و نظایر آن متمایز کند.

پی‌نوشت

۱- گنج‌واژه‌ی رایانه‌ای فرهنگستان زبان و ادب فارسی (منتشر نشده)

- 2- accidental
- 3- definite
- 4- Webster's New@world Dictionary, 2d Colledge Edition, Prentice Hall Press (1986), P. 467.
- 5- fields
- 6- sub-nuclear physics
- 7- astrophysics
- 8- cosmology
- 9- superconductivity
- 10- superfluidity
- 11- pulsar
- 12- supernova
- 13- black hole
- 14- phoneme
- 15- syllable
- 16- morpheme
- 17- word
- 18- phrase
- 19- personality
- 20- entity postulate
- 21- entity theory
- 22- entity concept

تسليت

سرکار خانم سیمیندخت میردامادی

محبیت واردہ را به شما تسليت می‌گوییم. برای آن

مرحوم مسافت و برای شما صبر و برداشی

آرزومندیم.

غلامحسین دواتی- عبدالرضا تالانه

فهرست وب‌گاه‌های سودمند برای حسابداران

فهرست زیر حاوی برخی از وب‌گاه‌های سودمند برای حسابداران است. حسابدار در نظر دارد هر از گاهی این فهرست را روزآمد کند. چنانچه شما هم و بی‌گاه‌های دیگری را می‌شناسید که برای حسابداران سودمند است، لطفاً با آدرس پستی یا رایانه‌ای حسابدار (صفحه اول) تماس حاصل کنید.

(۱) انتشارات

Accountancy Age.....	www.accountancyage.co.uk
Accountancy Magazine.....	www.accountancymag.co.uk
Accounting WEB.....	www.accountingweb.co.uk
Anbar Electronic Intelligence.....	www.anbar.co.uk/manadgement
The Economist.....	www.economist.com
Financial Times.....	www.ft.com
General Financial Analysis.....	www.hemscott.com
Global Internet Project.....	www.gip.org
The Guardian/The observer.....	www.guardian.co.uk
The Independent.....	www.independent.co.uk
Investment Week.....	www.inwweek.co.uk
New York Times.....	www.nytimes.com
Strategy & Business.....	www.Strategy-business.com
The Telegraph.....	www.telegraph.co.uk
The Times.....	www.the-times.co.uk
Wall Street Journal.....	www.wsj.com
Washington Post.....	www.washingtonpost.com

(۲) سازمانهای حسابداری و گزارشگری مالی

Accounting Standards Board.....	www.asb.org.uk.
Financial Reporting Council.....	www.frc.org.uk.
Financial Reporting Review Panel.....	www.frrp.org.uk.
Inland Revenue, UK.....	www.inlandrevenue.gov.uk
International Accounting Standards Committee.....	www.iasc.org.uk

(۳) سازمانهای خبری

BBC.....	www.bbc.co.uk
CNN.....	www.cnn.com
MSNBC.....	www.msnbc.com

(۴) پنج موسسه بزرگ حسابرسی

Arthur Andersen.....	www.arthurandersen.com
Deloitte Touche Tohmatsu.....	www.deloitte.com
Ernst & Young.....	www.ernsty.co.uk
KPMG.....	www.kpmg.com
Pricewaterhouse Coopers.....	www.pwcglobal.com

(۵) مجتمع و انجمنهای حرفه‌ای

American Institute of certified public Accountants (AICPA).....	www.aicpa.org
Association of Accounting Technicians.....	www.aat.co.uk
Association of Chartered Certified Accountants.....	www.acca.org.uk
Association of Corporate Treasurers.....	www.corporate-treasurers.co.uk
Australian Society of Certified practicing Accountants (ASCPA).....	www.capaonline.com.au
Canada Institute of Chartered Accountants (CICA).....	www.cica.ca
Canadian Institute of Chartered Accountants.....	www.ica.ca
Certified General Accountants' Association of Canada (CGAAC).....	www.cga.canada.org
Chartered Institute of Public Finance and Accountancy.....	www.cipfa.org.uk
Chartered Institute of Taxation.....	www.tax.org.uk
European Accounting Association.....	www.bham.ac.uk/EAA
Institute of Chartered Accountants in Australia.....	www.icaa.org.au
Institute of Chartered Accountants in England and Wales (ICAEW).....	www.icaew.co.uk
Institute of Chartered Accountants in Ireland.....	www.icai.ie
Institute of Chartered Accountants in Scotland.....	www.icas.org.uk
Institute of Management Accountants (IMA).....	www.ima.org
Institute of Taxation in Ireland.....	www.taxireland.ie
International Accounting Standards Board (IASB).....	www.iaca.org
International Federation of Accountants (IFAC).....	www.ifac.org
Iranian Institute of Certified Accountants (IICA).....	www.iranianica.com
The Association of chartered certified Accountants (ACCA).....	www.acca.co.uk
The Certified Institute of Management Accountants (CIMA).....	www.cima.org.uk
The Institute of chartered Accountants in Australia (ICAA).....	www.icaa.org.au
The chartered Institute of Public Finance and accountancy (CIPFA).....	www.cipfa.org.uk

گزارش نویسی

گزارش را باید مانند تنها تیر باقی مانده در ترکش تلقی کرد که باید حتماً به هدف بخورد.
گزارش باید مستقل و کامل باشد زیرا برای اثبات آن احتمالاً نمی‌توانید خود را به آن سنجاق کنید.

سابقه‌ای رسمی در تاریخچه کاری شما خواهد بود. گزارش شما ممکن است به عنوان یک منع رسمی اطلاعات ثبت و ضبط گردد.

- گزارش را باید مانند تنها تیر باقی مانده در ترکش تلقی کرد که باید حتماً به هدف بخورد. گزارش باید مستقل و کامل باشد زیرا برای اثبات آن احتمالاً نمی‌توانید خود را به آن سنجاق کنید و از این روست که باید اطمینان حاصل کنید اطلاعات ارائه شده دقیق، مستند و مربوط باشد.

- درخواست‌کنندگان گزارش هدف خاصی را دنبال می‌کنند. گزارش نباید شامل بزداشت‌های پراکنده و اتفاقی باشد بلکه باید از چنان ساختار و محتوای قوی بخوردار باشد که به خواننده کمک کند تا ضمن دسترسی به اطلاعات، فرصت ارزیابی آن را نیز داشته باشد. تأثیرات اولیه گزارش بر روی خواننده بسیار مهم است و ساختار گزارش باید طوری باشد تا خواننده را تشویق به خواندن آن کند.

گزارش باید از بخش‌های آغازین، پایانی و البته، میانی تشکیل شود. آسان به نظر می‌آید اما در واقع کار ساده‌ای نیست چراکه انتخاب یک ساختار صحیح کار بسیار

را به عهده شما گذاشته است بپرسید. او از مطرح کردن آن مسئله خوشحال می‌شود، چند دقیقه توضیح شنیدن بهتر از چند روز یا چند هفته وقت تلف کردن و گزارشی نامربوط نوشتن است.

دوم، چه کسی قصد دارد این گزارش را بخواند؟ درست‌رساندن محتوای گزارش به خواننده از اهمیت خاصی بخوردار است. آیا خواننده توافقی فنی لازم را جهت درک آنچه شما نوشته‌اید دارد؟ گزارشی که برای مدیر بازاریابی نوشته می‌شود به تشریح بیشتری از اصطلاحات و روش‌های حسابداری نیازمند است تا گزارشی که برای یک مدیر مالی تهیه می‌شود.

حال از خودتان بپرسید چرا از شما خواسته‌اند که یک گزارش بنویسید و چرا به شما نگفته‌اند که آنرا شفاهًا ارائه بدهید یا پادداشت یا مقاله‌ای بنویسید و چه تفاوتی میان گزارش‌نویسی با فرمهای دیگر ارتباطات وجود دارد؟

گزارش از سه جهت با سایر وسائل ارتباطی، تفاوت دارد:

- گزارش یک مدرک رسمی است. منظور این نیست که الزاماً باید به صورت خشک اداری نوشته شود، منظور این است که

تهیه یک گزارش خیلی بیشتر از آنچه فکر می‌کنید کار می‌برد. ژان جویس و ترور هاسل موضوع را می‌شکافند و "باید" و "تباید" را توضیح می‌دهند.

در طول کار یا تحصیل گاهی پیش می‌آید و لازم می‌شود گزارش تهیه کنید، باید موقع را مغفتم شمرده، روی رئیس یا ممتحن خود تاثیر بگذارد. نقطه شروع درک معنی واقعی گزارش است.

قبل از اینکه حتی قلم را روی کاغذ بگذارد (و یا انگشتان را روی صفحه کلید رایانه فشار دهید) دو سوال را باید جواب دهید.

- اول، گزارش در مورد چیست؟ ممکن است موضوع بدیهی به نظر برسد اما باید برایتان روش باشد که در چه موردی باید گزارش بدهید و همواره در موقع تکمیل گزارش باید در ذهن خود آن را به یاد داشته باشید، زیرا یکی از شکایتها متدالوی ممتحنین این عبارت است که "جواب مربوط به سوال نیست".

سر امتحان سوال را چندبار بخوانید تا خوب متوجه بشوید چه از شما خواسته شده است. در سوال اگر چیز مبهمی در آن وجود دارد می‌توانید از کسی که تهیه گزارش

مشکلی است. ضروری است که گزارش به چند بخش تقسیم شود و مراجع آن مشخص باشد و دسترسی به آن هم مشکلی نداشته باشد. تنها یک راه حل بخصوص برای ساختار گزارش وجود ندارد ولی توصیه‌های مختلفی وجود دارد:

عنوان‌بندی گزارش

عنوان‌بندی گزارش شامل، عنوان گزارش، نام، سمت و نشانی، مخاطب و تهیه‌کننده و تاریخ است. عنوان‌بندی می‌تواند شامل محل بایگانی گزارش هم باشد، پس بکوشید که دقیق باشد.

فهرست مندرجات گزارش

اگر گزارش تهیه شده طولانی است باید فهرست داشته باشد. در فهرست به شماره‌گذاری صفحات و فصل‌ها توجه شود. فکر خوبی است اگر شماره‌گذاری را مثلاً این‌طور بنویسید؛ "صفحه ۵ از ۱۰" به این ترتیب خواننده متوجه می‌شود که تمام صفحات را دارد. همچنین این نکته را بخاطر داشته باشید که گزارش شما ممکن است به عنوان یک سند مرجع در سالهای بعد مورد استفاده قرار گیرد.

اصطلاح شناسی و روش شناسی در این قسمت باید به شرح مکان، زمان و طریقه جمع‌آوری اطلاعات بپردازید، البته در گزارش کوتاه این فصل را می‌توان در مقدمه گنجانید. تا اینجا مطالب قسمت آغازین گزارش را تشکیل داده‌اند که شامل یک مقدمه مختصر و واضح است که به خواننده آمادگی لازم را می‌دهید که چه موضوعی مطرح است و به شما، "مؤلف"، چارچوبی را نشان می‌دهد که باید در آن کار کنید.

حال به متن اصلی گزارش می‌پردازیم، یعنی جایی که شما نتایج پژوهش‌ها، حقایق و ارقام را اعلام می‌کنید و شواهدی را ارائه می‌دهید که به طور منطقی به حکم نهایی پایان گزارش منجر خواهد شد. مسئولیت شما این است که در این قسمت تحلیل و وارسی اطلاعات حاصله را برای اثبات بحث خود ارائه کنید. تمام اطلاعات به کار برد شده در گزارش باید قبل از پایان

جدول شماره ۱- نمونه صفحه فهرست

صفحة	مطالب	بخش
۱	شرايط	۱
۲	خلاصه	
۳	منابع مالي	۲
۴	وامهای بانکی	۳
۵	مشارکتها	۲/۱
۶	پیش‌بینی گردش و جووه ۲۰۰۱-۳	۴
۷	تغییرات سرمایه در گردش	۲/۱
۸	نتیجه	۵
۹	توجیه‌ها	
۱۰	ضمانت	

متن اصلی معرفی شود. از ارائه اطلاعات جدید در بخش نتیجه یا پیشنهاد خودداری کنید. در قسمت میانی گزارش باید از فصل‌ها و بخش‌های متعددی استفاده کرد به طوری که هر فصل دارای تیتر و منابع لازم باشد. در این قسمت توصیه‌ای برای به کار بردن تعداد صفحات وجود ندارد و تعداد فصل‌ها بستگی به حجم گزارش دارد. اطلاعات موجود در هر بخش را باید سبک سنجیگین کنید و ضمن بحث و بررسی آنها، روی نتایج حاصله تمرکز کنید.

قبل از ارائه هر نوع اطلاعاتی باید درباره‌ی بررسی نحوه و چگونگی آن تعمق و تفکر کنید. اگر برای بررسی موضوعی دو روش وجود دارد هر یک از آنها را باید در گزارش خود به صورت بخشی معجزا مورد بحث قرار دهید. این امر باعث واضح شدن هر چه بیشتر آن می‌گردد و زندگی را برای خواننده ساده‌تر از زمانی می‌سازد که بخواهیم واقعیات موجود را در مباحثی ناهمگون نام برد، و ایجاد ارتباط بین این اجزا را به عهده خواننده قرار دهید.

پس از گفتن هدف خود از تهیه گزارش به خواننده و همچنین ارائه دلایل اکنون وقت آن است تا حکم نهایی را صادر کنید.

قسمت پایانی گزارش می‌تواند از دو بخش،
نتیجه و پیشنهاد، تشکیل شود.

اگر گزارش خود را خوب سازماندهی کرده باشید، در پایان کار به نتیجه غیرمنتظره‌ای نخواهید رسید. بایستی یک داستان منطقی سرراست نوشته باشید نه قصه‌ای رازآلود که در فصل آخر به یک نتیجه کاملاً غیرمعتارف می‌رسد. در قسمت نهایی باید اطلاعات، حقایق یا ارقامی جدید ارائه کنید. نتیجه باید دنباله منطقی مطالب قبلی گزارش باشد و با تحلیلهای ارائه شده در متن آن هماهنگ و منطبق باشد.

اگر از شما خواسته شده است تا توصیه‌هایی را ارائه دهید حتماً این کار را بکنید. رئیس (یا ممتحن) شما از اینکه کار را کامل انجام ندهید آزرده خواهد شد. اما باید مواظب روشنی که برای این کار در نظر می‌گیرید باشد. آیا اولین توصیه شما مهمترین آنها است؟ اگر نه، چرا آنرا اول گذاشته‌اید؟ همان طور که طریق منطقی برای مقدمه و متن را پیگیری کردید، در آخر کار هم باید آنرا ادامه دهید و توصیه‌ها را هم به ترتیب اهمیت ارائه کنید، یا آنها را به ترتیب اولویت زمانی یا به تفکیک مهمترین مسؤولیتها ردیف کنید و لی به‌هرحال نظم منطقی آنرا فراموش نکنید.

تسلیت

آقایان علی شاه نظریان، اصغر خرازی و کامران حیدرزاده از اعضای انجمن دارفانی را وداع گفته‌اند. برای آن بزرگواران طلب مغفرت داریم و برای بازماندگانشان صبر و بردازی آرزومندیم.

انجمن حسابداران خبره ایران

آفرینش رایانه کیهان (سهامی خاص)
دفتر مرکزی : ۲۲۵۶۵۴۶ - ۲۲۵۳۹۷۱

شرکت آرک

آفرینش رایانه کیهان (سهامی خاص)

۲۲۵۶۵۴۶

۲۲۵۰۱۸۳ - ۲۲۵۳۹۷۱

مدلی برای راهبردهای مالی

ریسک تجاری (BR)

در مرحله کودکی ریسک تجاری خیلی زیاد است زیرا ممکن است محصول در بازار موفق نباشد و یا تحقیقات بازاریابی نشان دهد که تقاضای محصول برای پوشش سرمایه‌گذاری اولیه کافی نیست. (شکل ۵) ریسک تجاری هم‌زمان با رسیدن به مرحله رشد کاهش پیدا می‌کند ولی باز هم زیاد است. با وجود این، میزان آن از دوره کودکی کمتر است و در مرحله بلوغ به حداقل کاهش می‌یابد و در مرحله مرگ به حداقل خواهد رسید. نکته مهم این است که با کاهش نرخ رشد، ریسک تجاری نیز کاهش می‌یابد و به همین دلیل بین ریسک تجاری و رشد، همبستگی وجود دارد.

جریان نقدی^۸ در چرخه عمر

در شکل ۶ جریان نقدی در طی چرخه عمر محصول نشان داده شده است.

جریان نقدی در دوره کودکی منفی است و در دوره رشد به توازن می‌رسد. در این مرحله جریان نقدی تابعی از نرخ رشد، میزان سرمایه‌گذاری در داراییهای ثابت و سرمایه درگردش است.

زمانی که نرخ رشد کاهش می‌یابد جریان نقدی خروجی نیز کاهش پیدا می‌کند ولی جریان نقدی ورودی تداوم می‌یابد، از این رو باعث می‌شود که در مرحله بلوغ جریان نقدی مثبت شود. در دوره مرگ نیز جریان نقدی ورودی و خروجی توامان کاهش می‌یابند و به توازن می‌رسند.

ریسک تجاری در طی چرخه عمر محصول

ریسک تجاری و ریسک مالی با هم رابطه معکوس دارند یعنی زمانی که ریسک تجاری کم است، ریسک مالی زیاد است و بالعکس.

هر زمان که با تغییر در چرخه عمر، ریسک تجاری کاهش پیدا کند، هم‌زمان با آن ریسک مالی افزایش پیدا می‌کند.

همان‌طور که شکل ۷ نشان می‌دهد در مرحله کودکی به علت اینکه تمامین مالی

شکل ۹- سیاست تقسیم سود

کودکی	رشد
تقسیم سود، اندک یا صفر است	تقسیم سود، معمولی است
تقسیم سود، کل سرمایه	تقسیم سود، زیاد است

شکل ۱۰- احتمالات سودی در طی چرخه عمر

کودکی	رشد
زیاد	زیاد - متوسط
کم (منفی)	متواتسط

شکل ۱۱- احتمالات ریسک امنیت در طی چرخه عمر محصول

کودکی	رشد
فرصت رشد خیلی زیاد	فرصت رشد زیاد
رشد منفی	فرصت رشد متواتسط / کم

شکل ۱۲- ضریب P/E در چرخه عمر محصول

کودکی	رشد
P/E خیلی بالا	P/E زیاد
مرگ	بلوغ
P/E کم	P/E متوسط

شکل ۱۳- EPS در چرخه عمر محصول

کودکی	رشد
EPS اندازه ناقص P/E خیلی زیاد	کم EPS Ziad P/E
مرگ	بلوغ
EPS نزولی کم P/E	EPS زیاد P/E متوسط

شکل ۱۴- تغییرپذیری قیمت سهام در چرخه عمر (Volatile)

کودکی	رشد
تغییرپذیری خیلی زیاد	تغییرپذیری زیاد/کم
مرگ	بلوغ
تغییرپذیری/ نزولی	تغییرپذیری/ باثبات

عمدتاً از طریق سهامداران صورت می‌گیرد، ریسک مالی در حداقل خود قرار دارد ولی مدیریت باید برای به حداقل رساندن ارزش شرکت هم زمان با افزایش عمر شرکت، ریسک مالی را نیز افزایش دهد.

بنابراین ممکن است شرکت در مرحله کودکی سهامی خاص باشد ولی هم زمان با کاهش ریسک تجاری برای تامین منابع مالی تغییر شکل دهد و به سهامی عام تبدیل گردد. از این رو تامین مالی می‌تواند به صورت شکل ۸ باشد.

همان‌طور که شکل ۸ نشان می‌دهد سیاستهای تامین مالی در چرخه عمر محصول متفاوت است. مثلاً در مرحله بلوغ که ریسک تجاری کاهش می‌یابد و شرکت جریان نقدی مازاد نیز دارد می‌تواند از طریق بدھی منابع خود را تامین کند و با استفاده از صرف‌جویی مالیاتی (بهره) ارزش شرکت را افزایش دهد. زمانی که شرکت به مرحله مرگ می‌رسد اگر بدھی ارزان باشد می‌تواند اهرم مالی خود را افزایش دهد اما این کار برای شرکت می‌تواند خطرناک باشد.

سیاستهای تقسیم سود
سهامداران معمولاً از دو طریق بازده خود را دریافت می‌کنند:

- ۱- تقسیم سود؛ و
- ۲- منفعت سرمایه.

حال سوال اساسی این است که وضعیت این دو نوع بازده در طی چرخه عمر محصول چگونه است؟ مثلاً در مرحله کودکی تقسیم سود چگونه است؟ در مرحله رشد منفعت سرمایه چگونه است و ...؟ (شکل ۹)

در مرحله کودکی جریان نقدی منفی است و بنابراین منطقی به نظر نمی‌رسد که سودی تقسیم شود و اگر سودی تقسیم سود دوباره باید به همان میزان از طریق افزایش سرمایه تامین مالی شود. بنابراین در مرحله کودکی سودی تقسیم نمی‌شود. در این مرحله سرمایه گذاران به دنبال منفعت سرمایه هستند نه تقسیم سود. پرداخت سود

شکل ۱۵- خلاصه راهبردهای مالی در چرخه عمر محصول

کودک	رشد
ریسک تجاری خیلی زیاد	ریسک تجاری زیاد
ریسک مالی کم	ریسک مالی کم
تامین مالی از طریق سرمایه	تامین مالی از طریق سرمایه
سیاست تقسیم سود (صفر)	سیاست تقسیم سود اندک
رشد خیلی بالا	رشد بالا
P/E خیلی بالا	P/E بالا
EPS جزئی	کم EPS
جریان نقدی منفی	جریان نقدی متوازن
تغییرپذیری قیمت زیاد	تغییرپذیری قیمت زیاد
مرگ	بلوغ
ریسک تجاری کم	ریسک تجاری متوسط
ریسک مالی زیاد	ریسک مالی متوسط
تامین مالی از طریق بدھی	تامین مالی از طریق بدھی
تقسیم سود کم	سیاست تقسیم سود زیاد
رشد منفی	رشد متوسط
کم P/E	EPS زیاد
EPS نزولی	P/E متوسط
جریان نقدی متوازن	جریان نقدی مثبت
تغییرپذیری قیمت نزولی	تغییرپذیری قیمت کم

سهام متنضم دو پارامتر است: ۱- سود منفعت سرمایه زیاد و تقسیم سود کم است و بنابراین رابطه آنها معکوس است.

رشد آتی و ضریب قیمت به سود سهام (P/E) در طی چرخه عمر محصول همان‌طور که قبله گفته شد رشد سرمایه با تغییر در چرخه عمر محصول کاهش پیدا می‌کند و این منطقی به نظر می‌رسد زیرا رشد محصول در مراحل اولیه خیلی بالا است و به مرور زمان کاهش پیدا می‌کند و بنابراین فرستهای رشد در چرخه عمر محصول به صورت شکل ۱۱ است.

ضریب قیمت به سود هر سهم (P/E) با فرستهای رشد ارتباط مستقیم دارد یعنی زمانی که فرستهای رشد زیاد است ضریب P/E بالا است و با کاهش رشد نیز کاسته می‌شود. ضریب P/E متأثر از انتظارات

تقسیم سود انجام می شود ولی بعلت وجود فرسته های رشد، سود کمتری تقسیم می گردد. در این مرحله ضریب P/E بالا و نوسانات قیمت سهام نیز زیاد است.

در مرحله بلوغ هم ریسک تجاری و هم ریسک مالی در سطح متوسط قرار می گیرد. تامین مالی از طریق بدھی صورت گرفته و بعلت وجود جریانات نقدی قیمت سهام و عدم وجود فرسته های رشد آتی سود زیادی تقسیم می شود. در این مرحله ضریب P/E متوسط شده و تغییرپذیری قیمت سهام نیز کم است.

در مرحله مرگ ریسک تجاری کم و ریسک مالی زیاد است. شرکت بدھی های زیادی دارد. رشد نیز منفی است. از این رو ضریب P/E کم بوده و نوسانات قیمت سهام زیاد و نزولی است.

مدیران بنگاههای اقتصادی بدون توجه به چرخه عمر محصول و شرکت نمی توانند راهبردهای مالی خود را تنظیم کنند. از این رو درک راهبردهای مالی در چرخه عمر محصول هم از طرف مالکان شرکت و هم از طرف مدیران بنگاههای اقتصادی برای حداکثر کردن ارزش شرکت بسیار مهم است.

پی نوشت

- 1- Strategic Business Finance
- 2- value driver
- 3- Keith word
- 4- Tony Grandy
- 5- Capital gain
- 6- Business Risk
- 7- Financial Risk
- 8- Cash flow
- 9- Dividecy
- 10- Capital gain

منابع

- 1- Keith word, Strategic Business Finance 1996.
- 2- Ward, K (1993) Corporate Financial Strategy
- 3- Ward, K (1994) Strategic issue in Finance
- 4- Clarke, RC Wilson, B D Daines RH, Nadauld, SD (1990) Strategic Financial Management

می شود. ضریب P/E متاثر از انتظارات رشد سود هر سهم (EPS) است که در قیمت گنجانده شده است (شکل ۱۲).

EPS در طی چرخه عمر محصول

EPS در مرحله کودکی ناچیز، در مرحله رشد کم و در مرحله بلوغ زیاد است و در مرحله مرگ نیز کاهش می یابد.

رابطه بین ضریب قیمت به سود هر سهم و سود هر سهم در طی چرخه عمر در شکل ۱۳ ترسیم شده است.

تغییرپذیری قیمت سهام در طی چرخه عمر محصول

قیمت سهام به صورت ساده از حاصل ضرب P/E در EPS به دست می آید و تغییرات قیمت سهام ناشی از انتظارات آتی مربوط به فرسته های رشد، ریسک و ... است. (شکل ۱۴)

تغییرپذیری قیمت سهام به دلیل بالا بودن ریسک تجاری در مرحله کودکی حداکثر است و در مرحله رشد نیز بعلت بالابودن ریسک تجاری، تغییرپذیری یا نوسان قیمت سهام زیاد است اما در مرحله بلوغ تغییرپذیری کاهش یافته و در مرحله مرگ نیز بعلت نزولی شدن منفعت سرمایه، تغییرپذیری نزولی می شود.

خلاصه و نتیجه گیری

در شکل شماره ۱۵ خلاصه راهبردهای مالی در طی چرخه عمر ارائه شده است که خلاصه آن به شرح زیر است. در مرحله کودکی بعلت ناشناخته بودن شرکت و محصول آن، ریسک تجاری حداکثر است و تامین مالی از طریق سهامداران صورت می گیرد. در این مرحله جریان نقدی منفی است و شرکت سودی تقسیم نمی کند. ضریب P/E در این مرحله خیلی بالا است و نوسانات قیمت سهام در این مرحله نیز خیلی زیاد است.

در مرحله رشد، ریسک تجاری کمتر می شود ولی هنوز زیاد است. در این مرحله جریان نقدی متوازن می شود و از این رو

ماهیت اهداف حسابداری مالی

برای تصمیم‌گیری‌های اقتصادی تامین کند. برطبق نظریه‌ی شرکت، چنانچه هدف شرکت بیشینه ساختن ثروت مالکان شرکت باشد، آنگاه متغیرهای تولید- سرمایه‌گذاری را می‌توان از منظر توابع هزینه و درآمد به عنوان متغیرهای محیطی برگردید. چه چیز FASB (با هر کارگزار دیگری که وظیفه‌ی استانده‌گذاری را بر عهده دارد) می‌خواهد بیشینه یا کمینه سازد؟ هنگامی که FASB توصیه می‌کند که هدف صورتهای مالی فراهم آوردن اطلاعاتی برای تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌گذاری و اعتباری است، آیا ما باید برداشت کنیم که تامین این اطلاعات بدون توجه به هزینه‌ها و دیگر پیامدهای ناشی از ارائه‌ی این اطلاعات بیشینه خواهد شد؟ چه متغیرهایی باید بهینه شود و موازنی میان این متغیرها چیست؟ این موازنی‌ها باید تعریف شود. در غیر این صورت، نه هیچ گزاره یا بیانیه‌ای از اهداف پرداخته شده است که بتوان گفت برای رسیدن به استانده‌های حسابداری سودمنداند، و نه راهی وجود دارد که بتوان به مدد آن تعیین کرد که اهداف توصیه شده به وسیله‌ی یک استانده‌ی حسابداری تحقق یافته‌اند.

نشریات رسمی که به اهداف حسابداری مالی پرداخته‌اند تاکید فوق العاده‌ای بر تفوق استفاده‌کنندگان دارند و این تاکید احتمالاً متأثر از کاربست ناروای نظریه تصمیم‌گیری فردی در بافتی گروهی است. در نظریه تصمیم‌گیری فردی، تولید اطلاعات به عنوان یک فرآیند کم و بیش مکانیکی تلقی می‌شود که متأثر از استفاده‌های نهایی آن نیست. شخص برای گزینش یک سیستم اطلاعاتی از میان گزینه‌های در دسترس باید ارزش فعلی انتظاری مزایایی را محاسبه می‌کند که در اثر استفاده از اطلاعات هر سیستم حاصل خواهد شد و سپس سیستمی را بر می‌گزیند که مزایای مزبور آن از هزینه‌های مربوطش بیشتر باشد. فرض بر این است که زیربنای مکانیسم تولید اطلاعات در بین همه‌ی سیستمهای اطلاعاتی مشترک است، و از گزینش سیستم اطلاعاتی تأثیر نمی‌پذیرد. این مدل

بررسی کردند (با این فرض که ناهمگونی درون گسروهی بی‌اهمیت است) و مسئله‌ی تعیین استانده‌های حسابداری را با توجه به این فرض تجزیه و تحلیل کردند که منافع استفاده‌کنندگان نسبت به دو گروه دیگر - شرکتها و حرفة - مقدم است.^{۱۷}

اگر گروه استفاده‌کنندگان قدرت داشت تا ترجیحاتش را بدون تحمل به مرحله‌ی اجرا در آورد، آنگاه اهداف این گروه را می‌شد به عنوان اهداف حسابداری مالی خواند. این دقیقه، مسئله‌ی هدف‌گذاری را آسان خواهد ساخت. در واقع اگر گروه استفاده‌کنندگان همگون بود، آنگاه مسئله نیز پیش افتاده می‌نمود. با وجود این، شواهد زیادی وجود ندارد که نشان دهد گروه استفاده‌کنندگان از قدرت کافی برای تحمیل اراده‌ی خود بر حسابداری مالی بخوردارند.

بعش اعظم آشتفتگی‌هایی که پیرامون اهداف حسابداری مالی به چشم می‌خورد برخاسته از مقایسه‌ی آنها با اهداف شرکت است. برای مثال بدفورد می‌گوید اگر پیذیریم که "هدف اساسی صورتهای مالی فراهم آوردن اطلاعات مفید برای تصمیم‌گیری‌های اقتصادی است"، در آن

صورت این گزاره درست همانند گزاره‌ای است که می‌گوید "هدف اساسی بنگاه خصوصی، سودآوری است".^{۱۸} هدف بیشینه سازی سود شرکت در واقع راه کوتاهی برای بیان اهداف سهامداران شرکت (با فرض همگونی ترجیحات سهامداران) است؛ این هدف، معرف اهداف خاص مدیران، کارمندان، اعتباردهندگان یا اهداف دیگر گروههای درون و برون سازمانی نیست. از این گذشته، سود، مفهومی خالص و به معنی تفاوت بین درآمدها و هزینه‌ها است. و استفاده از آن به عنوان یک هدف متضمن آن است که درآمد اضافی فراتر از نقطه‌ای تولید نمی‌شود که در آن بهای (هزینه‌ی) اضافی بیشتر از درآمد اضافی است، برخلاف سود، تامین اطلاعات برای تصمیم‌گیری مفهومی ناخالص است و بر اساس آن نمی‌توان رهنمودهایی را به دست داد که به ما بگوید شرکت تا کجا می‌تواند اطلاعات را

به نظر می‌رسد نوعی هم رأی و وفاق در میان همگان وجود دارد که برآن اساس مقصود اصلی گزارشگری مالی فراهم کردن اطلاعات برای استفاده‌کنندگان صورتهای مالی است. با این حال، نقش اساسی و بنیادین اهداف در بافت و چارچوب فایده‌گرایی و تقدم استفاده‌کنندگان، ناروشن و دو پهلو است - عمدتاً ما گمان می‌کنیم دلیل آن این است که قویاً به مسئله ناهمگونی استفاده‌کنندگان پرداخته شده است، بنابراین مقصود اصلی ما از این نوشتار، پیشنهاد دیدگاهی در خصوص ماهیت و نقش اهداف حسابداری مالی است که شالوده‌ی آن بر استفاده‌کنندگان ناهمگون استوار است.^{۱۹}

سیرت واچیجیری ناهمگونی ترجیحات مجموعه‌های اطلاعاتی را در بین ۳ گروه متفاوت - حرفة، استفاده‌کنندگان و شرکتها -

مشترک اهداف نیز ممکن است تهی باشد؛ ۳- و اهداف گروه مسلط، که بر آن اساس فرض بر تقدم استفاده کننده است، نمی‌تواند واقعیت اقتصادی قدرت عرضه کنندگان در بازار حسابداری را بازتاب دهد و به همین دلیل عملی نیست. تاکنون در نوشهای حسابداری به مشکلات تفسیر اهداف حسابداری توجه چندانی نشده است، و این بی‌توجهی نیاز به تکرار کوشش‌ها را برای تهیی بیانیای از اهداف و تعاریف ضروری می‌سازد.

بی‌نوشت

1. Financial Accounting Standards Board, FASB Discussion Memorandum, Conceptual Framework for Accounting and Reporting: Consideration of the report of the study group on the Objectives of Financial Statement (FASB, 1974), p.13.

2. goal

3. functional objectives

4. common objectives

5. dominant group objectives

6. union of individual objectives

7. Stinchcombe A.L., Constructing Social Theories (Harcour, Brace, and Word, 1988)

8. Financial Accounting Standards Board, Objectives of Financial Reporting by Business Enterprises, Statement of financial Accounting concepts No.1 (FASB, 1978), p.34.

۹. هیات تدوین استانداردهای حسابداری، مبانی نظری حسابداری و گزارشگری مالی در ایران، (مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی)، (اسفند ۱۳۷۶)، ص. ۳۱.

10. Cyert, R.M. and Y. Ijiri, "Problems of Implementation the Troublood's Objectives Report," Studies on Financial Accounting Objectives, 1974, Supplement to the Journal of Accounting Research 12 (1974).

11. model of heterogeneous interests

12. Financial Accounting Standards Board, Tentative Conclusions on Objectives of Financial Statements of Business enterprises (FASB, 1976).

۱۳. کمیته فنی سازمان حسابرسی، استانداردهای حسابداری، پیوست استانداردها، حسابداری، مفاهیم گزارشگری مالی، (کمیته فنی سازمان حسابرسی) (۱۳۸۰)، ص. ۴۵.

14. Beaver, W.H. and J.S. Demeski, "The Nature of Financial Accounting Objectives: A Survey and Synthesis" Studies on Financial Accounting Objectives, 1974, Supplement to the Journal of Accounting Research (1974).

15. Op. cit. p.170.

16. "Problems of Implementing the Troublood Objectives Report", p.32.

17. Bedford, N.M., "Discussion of Opportunities and Implications of the Report on Objectives of Financial Statements, "Studies on Financial Accounting Objectives, 1974, Supplement to the Journal of Accounting Research 12 (1974), p.15.

را که فیزیکدانان و مهندسین برای کنترل سیستمهای مکانیکی یا بی‌جان شرح و بسط داده‌اند در خور سیستمهای اجتماعی نیست. در سیستمهای اجتماعی موضوع

کنترل را فرایندی شیمیایی بدون تغییر تشکیل نمی‌دهند، بلکه مسئله‌ای اصلی کنترل انسان‌هایی است که توانایی یادگیری دارند. در سیستمهای اجتماعی، انسان هم به عنوان فرستنده و هم به عنوان گیرنده در هر دو سر کانال اطلاعات قرار دارد، جریان اطلاعاتی بر رفتار انسان‌هایی که در هر دو سر کانال قرار دارند اثر می‌گذارد. ما نمی‌توانیم برای گزینش یک خط اطلاعاتی فرض کنیم که الگوی رفتاری افراد در یک سوی کانال ثابت است. در واقع اثر دو سویه اطلاعات تا حدودی تعیین یک طرف را به عنوان استفاده کنندگان در گزینش اهداف حسابداری مالی این حقیقت را نادیده می‌گیرد که مدیران شرکتها رفتار خود را نسبت به سیستم اطلاعاتی جدید تعديل می‌کنند.

همچنین این مفهوم به اثر تغییر رفتار مدیریت بر منافع استفاده کنندگان بی‌توجه است. به همین دلیل منظری بسیار کوتاه‌بینانه از

کل مشکل را نشان می‌دهد. بر این اساس، راه حل‌های برگرفته از این رویکرد ساده‌انگارانه عملی نخواهد شد. به همین قیاس می‌توان برهانی مشابه را برای حسابرسان اقامه کرد و نادیده گرفتن آنها در شمول گروه اصلی یا مقدم را بررسی کرد. گروه مقدم کسانی هستند که منافع آنها باید صریح‌آ در هر مجموعه واقعی از اهداف حسابداری مالی لحظه شود.

خلاصه

مخلص کلام این که در این نوشتار سه تفسیر ممکن از اهداف فعالیتهای اجتماعی، بهطور عام، و اهداف حسابداری مالی، بهطور اخص، بررسی شد. بر این اساس نتیجه گرفته شد که: ۱- وحدت اهداف فردی، نمی‌تواند به عنوان راهنمای سیاست‌گذاری به کار آید (زیرا اهداف فردی بسیار گونه‌گون و متعارض هستند) ۲- فصل

شرکت آرک

آفرینش رایانه کیهان (سهامی خاص)

دفتر مرکزی: ۲۲۵۶۵۴۶

۲۲۵۳۹۷۱ - ۲۲۵۰۱۸۳

سالوشن شکر الله دارك

IRANIAN HEMOPHILIA SOCIETY

کانون هموفیلی ایران

کانون هموفیلی ایران مؤسسه ای است خیریه به شماره ثبت ۸۵۹ و عضو فدراسیون جهانی هموفیلی **WFH**، در حال ساخت اولین مرکز جامع درمانی کودکان هموفیلی ایران در تقاطع خیابانهای فلسطین و زرتشت میباشد که فاز اول این درمانگاه منحصر بفرد در فروردین ماه ۱۳۸۰ افتتاح گردید و برای تکمیل فاز دوم آن نیازمند به کمک شما عزیزان نوعدوست میباشد. لذا شماره حساب این کانون جهت جمع آوری کمک های نقدی شما در ذیل اعلام میگردد. ضمناً شما عزیزان میتوانید جهت کسب اطلاعات بیشتر با واحد روابط عمومی کانون هموفیلی ایران با شماره تلفنی ۰۶۴۹۸۵۵۸-۹ تماس حاصل فرمائید.

پس پیوست آپندهای پیوسته همچنین پرسنل هموفیلی ایران شرکت

شماره حساب ۱۱۴۰ بانک ملی شعبه نمازی

شماره حساب ۱۲ بانک ملت شعبه فیاض بخش

شماره حساب ارزی کانون هموفیلی بانک تجارت شعبه ارزی ۰۵۲۲۶۵ ۱۱۰۴۳

با پیوستن به جمع اهدا کنندگان مستمر خون، در امر مهم تأمین خون سالم و کافی

برای نیازمندان به این ماده حیاتی مشارکت نمائید.